

1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

Levélcím: 1391 Budapest 62. Pf. 211.

Telefon: (06-1) 472-8865, **Fax:** (06-1) 472-8860

Ügyszám: VJ/84/2015.

Iktatószám: VJ/84-24/2015.

Betekinthető!

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa a dr. H. M. ügyvéd (Herczeg Ügyvédi Iroda) által képviselt **Lamepé Agrokémiai Vagyonkezelő és Szolgáltató Kft.** (7900 Szigetvár, Damjanich u. 29.) eljárás alá vont vállalkozás ellen gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmának megsértése miatt alkalmazandó jogkövetkezmények meghatározása céljából indított megismételt versenyfelügyeleti eljárásban meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

Az eljáró versenytanács kötelezi a Lamepé Agrokémiai Vagyonkezelő és Szolgáltató Kft.-t 4.447.000,- Ft, azaz négymillió-négy száznegyvenhétezer forint versenyfelügyeleti bírság megfizetésére.

A határozat felülvizsgálatát az ügyfél a kézbesítéstől számított harminc napon belül kérheti a Versenytanácsnál benyújtott, vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart, mely kérelmet az ügyfél a keresetlevélben terjesztheti elő.

I n d o k o l á s

I.

Az eljárás tárgya

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) 2015. augusztus 26-án azt követően indított versenyfelügyeleti eljárást a Lamepé Agrokémiai Vagyonkezelő és Szolgáltató Kft.-vel (a továbbiakban: Lamepé vagy eljárás alá vont) szemben a gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmának megsértése miatt alkalmazandó jogkövetkezmények meghatározása céljából, hogy erre a Kúria a II.37.672/2015/28. számú ítéletében (továbbiakban: Kúriai ítélet) kötelezte.
2. Ennek megfelelően az eljárás tárgya a jogerősen megállapított jogsértés jogkövetkezményeinek a Kúriai ítélet iránymutatásai szerinti megállapítása.

II.

Az eljárás alá vont

3. A Lamepé négy magánszemély (dr. Kósa László, Kósa Péter, Kósa Melinda és dr. Kósa Lászlóné) tulajdonában álló családi vállalkozás. A társaság tulajdonosi viszonyaiban a VJ/69/2008. eljárásban bemutatottakhoz képest nem történt változás, az egyes tagok tulajdoni hányada és az ahhoz kapcsolódó szavazati jog mértéke változott csak időközben.¹

¹ VJ/84-2/2015. sz. irat 2. pont

4. A társaság főtevékenységei közé a malomipari termékek gyártása; mezőgazdasági termék ügynöki nagykereskedelme; gabona-, vetőmag-, takarmány-nagykereskedelem; tárolás, raktározás; számviteli, adószakértői tevékenység; mérnöki tevékenység, tanácsadás; vagyonkezelés és üzletviteli tanácsadás tartoznak.
5. A VJ/69/2008/538. sz. eljárást lezáró versenytanácsi határozat (a továbbiakban: Határozat) alapján a Lamapé árbevételének 80-90%-át a malomipari tevékenységből származó árbevétele tette ki.² Az ezen tevékenység végzéséhez szükséges malma Szigetváron található.
6. A társaság nyilatkozata szerint 2008 óta tevékenységi köreiben annyi változás történt, hogy az eredeti tevékenységi körök megtartása mellett fűszernövény termesztés és illóanyag gyártás megkezdése érdekében további tevékenységi körök felvételére került sor, ezen új tevékenységekből azonban a társaságnak 2015. szeptemberi nyilatkozatáig nem keletkezett bevétele.³
7. A Lamapé független vállalkozásnak minősül, nem része vállalkozáscsoportnak illetve más vállalkozás(ok) irányítását nem látja el.⁴
8. A Lamapé 2015. évi értékesítésből származó nettó árbevétele 630.220.000 Ft volt, míg 2016-os nettó árbevétele 587.925.000,- Ft volt.

III.

Az eljárás előzményei

III.1. A GVH VJ/69/2008. számú eljárása

9. A GVH 2008. június 3-án kelt VJ/69/2008/002. számú végzésével versenyfelügyeleti eljárást indított 11 eljárás alá vont vállalkozással szemben a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló, többször módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11. §-ának, valamint az Európai Közösséget létrehozó szerződés 81. cikke (1) bekezdésének⁵ feltételezett megsértése miatt.
10. A GVH annak vizsgálatára indított eljárást, hogy az eljárás alá vont magyarországi gabonafeldolgozó vállalkozások 2004-től az ügyindítás napjáig több alkalommal, különböző helyszíneken folytattak tárgyalásokat, kötöttek két- és többoldalú megállapodásokat a magyarországi lisztpiac felosztásáról, és a gabonaiipari (jellemzően liszt) termékek esetében minimálárak alkalmazásáról, tervezett áremeléseikről (mérték és időpont). Az ügyindító végzés rögzítette továbbá, hogy az eljárás alá vont vállalkozások tárgyalásokat folytattak egy közös pénzügyi alap létrehozásáról is, mely a külföldi (többek között EU tagállami) gyártók pénzügyi kompenzációját szolgálta volna, a magyarországi piactól való távoltartásuk érdekében.
11. A GVH 2008. július 3-án kelt VJ-69/2008/028. számú végzésével az eljárásba ügyfélként bevonta – más vállalkozások mellett – a Lamapé-t is.
12. Az eljárás során feltárt bizonyítékok alapján az eljáró versenytanács Határozatában megállapította, hogy
  - „az országos egyeztetéseken a legnagyobb malomipari vállalkozások vettek részt, ez kb. tíz-tizenöt vállalkozást jelentett. Ezt követték a regionális találkozók, amelyek fő szereplői szintén a legnagyobb malomipari vállalkozások voltak, és amelyek biztosították a kisebb malmok bevonását az egyeztetésekbe. A regionális találkozók

---

A szavazati jogok és üzletrész névértékek pontos értékét a VJ/84-2/2013. számú, üzleti titokként kezelt irat 3. sz. melléklete tartalmazza.

² Ld. Határozat 70. pontja

³ VJ/84-2/2015. sz. irat 3. pont

⁴ VJ/84-2/2015. sz. irat 4. pont

⁵ Jelenleg hatályos elnevezéssel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSz.) 101. cikke (1) bekezdésének.

az országos szinten elhangzottakat adták tovább, illetve erősítették meg a kisebb malmok részvételével, amellyel elkerülhető volt, hogy az árat emelő nagyobb malmok ellenében a kisebb malmok „csipkedjenek” a piacból. A vállalkozások a megbeszéléseken – mind országos, mind regionális körben – általában felsővezetői szinten (tulajdonos, cégvezető, ágazatvezető) képviseltették magukat.”⁶

- „A bizonyítékok szerint – az országos egyeztetések kapcsán felsorolt vállalkozások mellett – a regionális vagy szűkebb körben tartott egyes egyeztetések résztvevője volt – adott megbeszélés, illetve adott időszak tekintetében – a Lamepé [...].”⁷
- A megbeszélések tárgya „az egyes malmi búzaőrlemények ára, árának változtatása és az áremelés végrehajtása (módja, időzítése) volt. A megbeszéléseken alkalomról-alkalomra a malmok között arról született egyezség, hogy hány forinttal és mikortól emelik a liszt árát.”⁸

13. Az eljáró versenytanács a feltárt bizonyítékok alapján azt is megállapította, hogy

- „2005 elejétől folyamatosná váltak és 2008 tavaszáig bizonyítottan fennálltak az egyes malmi búzaőrlemények ára, valamint a status quo fenntartása (azaz a piacfelosztás) tárgyában az egyeztetések.”⁹
- Ezen belül is a 2005. május 17-i regionális találkozóra „a Cerbona szekszárdi malomüzemében került sor, a találkozót a házigazda szervezte. Az eljárás alá vontak közül a találkozón a déli régióhoz tartozó malmok, nevezetesen az Abo Mill, a Ga-Bo (bonyhádi malom), a Lamepé (szigetvári malom), a Sikér (balatonboglári malom), a Cornexi és a Cerbona voltak jelen.”¹⁰

14. Az eljáró versenytanács Cs. L. (Abo Mill, Budai Malom) határidőnaplója alapján meáglapította¹¹, hogy „annak 2005. május 16-i bejegyzése tartalmaz egy listát malomipari vállalkozások – cégnéven, vagy más formában történő – megnevezéseivel, hozzá kapcsolódóan természetes személyek neveivel és telefonszámokkal. A május 17-i naphoz kapcsolódik egy „Szekszárd Szfvár—megbeszélés” tartalmú bejegyzés (...).” CS. L. „tanúvallomása szerint a lista a dél-magyarországi versenytársak telefonszámait tartalmazza, és egy versenykorlátozó tárgyú szekszárdi megbeszélésen készült („[a]kkor volt egy áremelés egyeztetés, arról beszélünk, hogy július elején lépett volna életbe magasabb ár, ezt hangoltuk össze a kisebb malmokkal”¹²).”

15. A határidőnapló alapján az eljáró versenytanács a Lamepé vonatkozásában megállapította, hogy a 2005. május 17-ei egyeztetésen részt vett. A Határozat indokolása szerint: „A listán szerepel továbbá a XVIII. rendű eljárás alá vont vállalkozás (Lamepé) is „Szigetvár” elnevezéssel, megnevezve a vállalkozás ügyvezetőjét és egy telefonszámot. A Versenytanács önmagában ezt a bizonyítékot elegendőnek látta arra, hogy a XVIII. rendű eljárás alá vont vállalkozás adott időpontban megvalósult megállapodásban való részvételét igazoltnak lássa. Az adott találkozó megvalósulásán túl a Versenytanács bizonyítottan látta azt is, hogy ott jogellenes tárgyban történt egyeztetés, továbbá nem merült fel arra utaló jel, hogy a találkozó valamilyen jogszerű tárgyban szerveződött volna és ahhoz kötődően került volna napirendre a jogellenes egyeztetés. A Versenytanács az eljárás alá vont magatartásának minősítése (ti. egy találkozó kapcsán vett részt a megállapodásban), továbbá a kiszabott bírság megállapítása

⁶ Lásd Határozat 111. pontját.

⁷ Lásd Határozat 113. pontját.

⁸ Lásd Határozat 118. pontját.

⁹ Lásd Határozat 124. pontját.

¹⁰ Lásd Határozat 125. pont iii) alpontját.

¹¹ Lásd Határozat 222. pontját.

¹² Vj-69/2008/355. sz. irat

során tekintettel volt ugyanakkor arra, hogy az adott vállalkozás ezen egyetlen alkalommal kerül bizonyítottan megnevezésre valamely találkozón való részvétel kapcsán."¹³

16. A Határozat szerint a Lamepé felelőssége kapcsán *„nem tekintette ugyanakkor bizonyítottnak a Versenytanács azt, hogy XVIII. rendű eljárás alá vont Lamepé az egységes és folyamatos jogsértés részese lett volna. Mindez ugyanakkor nem zárja ki azt, hogy megállapítható legyen a felelőssége azon egyeztetés kapcsán, melyen bizonyítottan részt vett (lásd a 2005. május 17-i szekszárdi megbeszéléssel kapcsolatos határozati megállapításokat).*"¹⁴
17. *„A feltárt bizonyítékok alapján tehát a Versenytanács megállapította, hogy az I.-XI., XIII., XV., XVII.-XIX. és XXII. rendű eljárás alá vont vállalkozások fenti magatartásukkal megsértették a Tptv. 11. §-ának (1) bekezdését, különös tekintettel a (2) bekezdés a) és d) pontjaira, valamint az EUMSZ. 101. cikkét, különös tekintettel annak (1) bekezdése a) és c) pontjaira.*"¹⁵
18. Erre figyelemmel az eljáró versenytanács a Határozat rendelkező részének II. pontjában a Lamepé vonatkozásában megállapította, hogy az eljárás alá vont vállalkozás *„a 2005. május 17-i találkozó kapcsán [...] részt vett a gazdasági verseny korlátozását célzó, egyes malmi búzaőrlemények árát, illetve árának változtatását egyeztető, valamint piacfelosztó megállapodásban”* és a vállalkozást 5.000.000 (ötmillió) Ft versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte.

III.2. A Fővárosi Törvényszék, mint elsőfokú bíróság döntésének releváns megállapításai

19. Az eljáró versenytanács Határozatával szemben a Lamepé kereseti kérelmet terjesztett elő, amelyben a Határozat megváltoztatását kérte elsődlegesen a versenyfelügyeleti eljárás jogsértés hiányában történő megszüntetése, másodlagosan a bírság összegének mellőzése, illetve leszállítása mellett. A Lamepé álláspontja szerint a Határozat rendelkező része és indokolása nem volt összhangban, figyelemmel arra, hogy a rendelkező rész szerint a felperes áregyeztető, valamint piacfelosztó megállapodásban vett részt, míg az indokolás az érintettségének egyedüli alapját képező 2005. májusi találkozó tárgyaként csak áregyeztetést jelöl meg. Így véleménye szerint a Határozat minden bizonyíték és indokolás nélkül állítja azt, hogy a Lamepé piacfelosztó megállapodásban vett volna részt.
20. A kiszabott bírság összege kapcsán a Lamepé kifogásolta, hogy a GVH a kiszabott bírság összegének alapjaként téves adatot vett figyelembe, így mérlegelésének eredménye is téves és okszerűtlen, mely így a Tptv. 78. § (3) bekezdésébe és a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339/B. §-ába ütközik. A Lamepé álláspontja szerint esetében a 2005. évi liszt értékesítéséből származó belföldi árbevétel kellett volna releváns forgalomként figyelembe venni, hiszen a Határozat érintettségét kizárólag a 2005. május 17-i találkozó kapcsán állapította meg. A határozat továbbá a 2005. május 17-i találkozó esetében nem valamennyi malmi búzaőrlemény, hanem csak a liszt árára vonatkozó egyeztetést állít, így a releváns forgalom alapja sem az összes malmi búzaőrleményből, hanem csak a 2005. évi liszt értékesítésből származó forgalom lehet.
21. A GVH továbbá – a Lamepé keresetében foglaltak szerint – megalapozatlanul ítélte súlyosító körülményként a Lamepé jogellenes egyeztetésre irányuló szándékát, mivel ilyen szándék fennállását nem bizonyította. A kiszabott bírság összege pedig véleménye szerint aránytalansága okán is jogszabálysértő.
22. A Fővárosi Törvényszék egyetértett a Lamepé-vel annak kapcsán, hogy „a 2005. május 17-i találkozó tárgyát (önmagában e találkozót) tekintve a piacfelosztás szempontja nem értelmezhető, a határozatban ismertetett, valamint az alperes 53. sorszámú előkészítő iratának

¹³ Lásd Határozat 224. pont ii) alpontját

¹⁴ Lásd Határozat 278. pontját.

¹⁵ Lásd Határozat 311. pontját.

13. pontjában felsorolt bizonyítékok sem külön-külön, sem egymásra tekintettel nem tartalmazzák a 2005. május 17-i találkozó tekintetében piacfelosztásra utalást”. Tekintettel arra, hogy a Lamapé-re vonatkozóan a 2005. május 17-i találkozó kivételével nincs olyan további bizonyíték, mely az egységes és folyamatos jogsértés megállapítására okot adna, így a GVH a rendelkezésre álló bizonyítékok téves mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy a Lamapé a 2005. május 17-én piacfelosztásra is irányuló egyeztetésen vett volna részt. A 2005. május 17-i találkozó ugyanakkor áregyeztetés következtében a bíróság szerint is jogsértő volt, így a Lamapé vonatkozásában a jogsértés – e találkozó kapcsán – kizárólag az áregyeztetés céljára korlátozódott, a piacfelosztásra irányuló cél nem volt bizonyított.
23. A Fővárosi Törvényszék a Lamapé keresetének helyt adott a tekintetben is, hogy esetében a GVH alaptalanul – a Pp. 339/B §-ával össze nem egyeztethető módon – vette figyelembe a 2006. és 2008. évi árbevételi adatokat, míg a 2005. évi belföldi árbevételt nem tárta fel. Emiatt a Fővárosi Törvényszék megállapítása szerint a Határozat a Lamapé-t érintő bírsághozjárás tekintetében megalapozatlan. Nem osztotta ugyanakkor a bíróság a Lamapé álláspontját a tekintetben, hogy a 2005. május 17-i találkozó tekintetében a liszt árán kívül további búzaörlemény forgalmából származó árbevétel nem vehető figyelembe. A találkozó tárgyát illetően ugyanis a bíróság nem fogadta el azt, hogy a megállapodás kizárólag a finomlisztre vonatkozott.
24. A bíróság megállapítása szerint ugyanakkor a Lamapé alaptalanul hivatkozott arra, hogy esetében a felróhatóság nem állapítható meg a 2005. május 17-i találkozó kapcsán; a találkozó témájára tekintettel – mely a bizonyítékok alapján rekonstruálható volt – a bíróság a felróhatóságot bizonyítottnak ítélte.
25. Az előbbieken kifejtettek összességére tekintettel a Fővárosi Törvényszék, mint elsőfokú bíróság a 2012. szeptember 26-án kelt 2.K.31.793/2011/90. sz. ítéletében a Határozat II. pontját azzal a tartalommal változtatta meg, hogy a Lamapé 2005. május 17. napján egyes malmi búzaörlemények árának, illetve árváltozásának egyeztetését célzó versenykorlátozó megállapodásban vett részt.
26. A Fővárosi Törvényszék ítéletében megállapította, hogy

„A XIII. rendű felperes vonatkozásában a bíróság a jogkövetkezményt több tekintetben lényeges részben érintő ok - köztük tényállást érintő hiányosság (releváns év árbevétele) miatt ítélte megalapozatlannak a határozatot, ezért a határozat megváltoztatására a XIII. rendű felperes vonatkozásában a bíróság lehetőséget csak a jogsértés (határozat I. pont) tekintetében látott, a jogkövetkezmény (határozat II. pont) tekintetében a Pp. 339.§ (1) bekezdés alapján a XIII. rendű felperesre vonatkozó rendelkezést hatályon kívül helyezte, és az alperest - kizárólag e körben - új eljárásra kötelezte. A megismételt eljárásban az alperesnek annak figyelembe vételével kell a releváns árbevételi adatok alapján ismételten dönteni a jogkövetkezményről, hogy a XIII. rendű felperes piacfelosztó megállapodásban nem vett részt.”¹⁶

¹⁶ Lásd ítélet 51. oldalának első bekezdését.

III.3. A Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság döntése¹⁷

27. A másodfokú bírósági eljárás során a GVH elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és valamennyi felperes keresetének teljes egészében való elutasítását, másodlagosan a Lamapé esetében a hatályon kívül helyezés és új eljárásra kötelezés helyett a bíróság összegének meghatározását kérte, harmadlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára való utasítását kezdeményezte.
28. A Lamapé az elsőfokú bírósági ítélet ellen fellebbezést nem nyújtott be, a GVH fellebbezésére tekintettel azonban csatlakozó fellebbezést terjesztett elő. A Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezések, csatlakozó fellebbezések és fellebbezési ellenkérelmek keretei között bírálta felül.
29. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság Lamapé-vel kapcsolatos ítéleti okfejtésével teljes egészében egyetértett. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az egységes és folyamatos, komplex jogsértés esetén valóban nem kell külön-külön minden mozzanatot minden vállalkozás tekintetében igazolni, ez azonban nem járhat azzal a következménnyel, hogy az egyik vállalkozás pusztán egyetlen egy találkozáson való részvételével, egyéb bizonyíték hiányában, egy több évig tartó versenyjogi jogsértés részesévé váljon, azért felelősséget viseljen. A bíróság szerint a GVH e tekintetben a fellebbezésében is pusztán általánosságra hivatkozott, a felhozott közvetett bizonyítékok a komplex jogsértésben való részvételt nem igazolják. Tehát a Lamapé piacfelosztó megállapodásban való részvételét a másodfokú bíróság sem látta igazoltnak.
30. A bírságszabás tekintetében a másodfokú bíróság érvelése szerint alapvető jelentősége van a releváns forgalom meghatározásának. A GVH és a Lamapé e tekintetben eltérő előadást tett, ezen kívül, ha a törvényszék maga szab ki bírságot a határozat és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a határozattól eltérő jogsértés miatt, úgy az – az elsőfokú bíróság által felhozott indokokon túl – sértené a Lamapé jogorvoslathoz való jogát is.
31. Előbbiekre tekintettel a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság a 2015. május 20-án kelt 2.Kf.650.018/2015/14. sz. jogerős ítéletében az elsőfokú bíróság 2.K.31.793/2011/90. sz. ítéletét a Lamapé-t érintő rendelkezések vonatkozásában helybenhagyta.

III.4. A Kúria ítélete¹⁸

32. A Fővárosi Törvényszék ítéletével szemben a GVH felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához. A GVH felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen kérte a Kúriát, hogy a másodfokú bíróság jogerős ítéletének kizárólag a Lamapé-t érintő részeit helyezze hatályon kívül és a jogszabályokkal összhangban álló új határozatot hozzon oly módon, hogy a Lamapé keresetét teljes egészében elutasítja. Másodlagosan a GVH kérte, hogy – amennyiben a Kúria a Lamapé

---

¹⁷ A bíróságok szervezeti átalakításának köszönhető, hogy jelen ügyben első- és másodfokú bíróságként is a Fővárosi Törvényszék járt el. 2011. december 31-ig a GVH által folytatott közigazgatási ügyekben első fokon a Fővárosi Törvényszék, másodfokon a Fővárosi Ítéltábla járt el. A közigazgatási és munkaügyi bíróságok felállításával 2012. január 1-jétől a GVH által hozott közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata során első fokon a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, míg másodfokon a Fővárosi Törvényszék jár el (lásd a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 19. § (1) a) és 21. § (1).). Ugyanezen törvénynek a közigazgatási és munkaügyi bíróságok felállításával kapcsolatos átmeneti rendelkezéseit érintő 193. § (1) bekezdése szerint 2012. december 31-ig a közigazgatási ügyekben első fokon a törvényszék, másodfokon pedig az illetékes ítélőtábla jár el. A Pp. 397/B. § (1) bekezdése szerint a közigazgatási ügyekben 2012. december 31. napjáig a törvényszék, mint elsőfokú bíróság által meghozott határozattal szemben előterjesztett fellebbezést 2013. január 1-jét követően a törvényszék egy másik tanácsa, mint másodfokú bíróság bírálja el. Jelen ügyben tehát a 2011. évi CLXI. törvény 193. § (1) bekezdése szerinti átmeneti rendelkezése értelmében a Fővárosi Törvényszék 2012. szeptember 26-án hozta meg elsőfokú ítéletét, melyet a Pp. 397/B. § (1) bekezdése alapján a Fővárosi Törvényszék egy másik tanácsa bírál el másodfokon, 2015. május 20-án meghozva másodfokú ítéletét.

¹⁸ 2016. április 6-án kelt Kvf.II.37.672/2015/28. sz. ítélet

keresetének teljes körű elutasítását nem találja megállapíthatónak, úgy a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett a jogszabályoknak megfelelő új határozatot hozzon és abban – a Lamapé esetében a bírságkiszabás vonatkozásában új eljárásra kötelezéstől eltekintve – a bírság összegét állapítsa meg. Harmadlagosan kérte a GVH a Kúriát, hogy amennyiben úgy találja, hogy a döntéséhez szükséges tények nem állapíthatók meg, az ügyben eljárjék első- vagy másodfokú bíróságot utasítsa új eljárásra és új határozat hozatalára a Lamapé-t érintő döntés tekintetében.

33. Ítéletében a Kúria hangsúlyozta, hogy *„az egységes, folyamatos jogsértés nemcsak az árakra, az áremelések egyeztetésére, de a piac felosztására is vonatkozott, azonban a komplex jogsértés csak azon vállalkozásokkal szemben állapítható meg, melyek nem csak egyetlen találkozáson vettek részt, az egységes és folyamatos jogsértésnek annak tartama alatt részesei voltak. Azon vállalkozás esetén, amelyik bizonyítottan csak egyetlen találkozáson – mint jelen esetben a Lamapé a 2005. május 17-i találkozáson – vett részt, vizsgálni kell, hogy az adott találkozó esetében a piacfelosztásra vonatkozó, illetve az árváltoztatásban való megegyezés mint cél, akarát a találkozóval összefüggésben megállapítható-e. Ezért eltérő lehet az ugyanazon a találkozáson részt vevő többi vállalkozás [...] és a XIII. rendű felperes (Lamapé) megítélése, attól függetlenül, hogy az adott találkozóknak mi volt a tárgya.”*¹⁹
34. A GVH erre tekintettel tévesen állapította meg, hogy a Lamapé ezen találkozáson érintően az egységes, folyamatos, komplex jogsértésben vett részt.²⁰ A 2005. május 17-i találkozó tárgya az árváltozásról való egyeztetés volt, a piacfelosztó megállapodás, status quo fenntartása nem volt a találkozó témája, ezért ez utóbbi jogsértésben a Lamapé-t nem lehet elmarasztalni; e tekintetben az első- és másodfokú bíróság helytállóan döntött.
35. A bírságkiszabás kapcsán a Kúria megállapította²¹, hogy a GVH a *„jogsértéssel érintett utolsó teljes évben, a jogsértéssel érintett termékekből származó belföldi árbevétel /releváns forgalmat/ mint kiinduló pontot vette alapul. A XIII. rendű felperes (Lamapé) esetében 2006. évi árbevételi adatokat vett alapul, nem pedig 2005. évi adatokat. A határozathozatal előtti, hitelesen lezárt üzleti évben elért nettó árbevétel pedig a bírság maximumra tekintettel veendő figyelembe.”*
36. A bírság összege kapcsán a Kúria - a Törvényszék Deltafina SpA kontra Európai Bizottság ügyben hozott, és a Bíróság C-578111. P. számú ítéletével helybenhagyott, T-12106. számú ítélete 242. pontja alapján - megállapította, hogy a bírság nem tekinthető eltúlzottnak, ha annak összege nem haladja meg az érintett vállalkozás jogsértés utolsó évében elért releváns forgalmának 10%-át.²²
37. A Kúria megállapítása²³ szerint a Lamapé *„keresetleveléhez csatolt 2005. évi és 2006. évi, a malmi búzaörlemények értékesítéséből származó árbevételi adatai eltérnek egymástól, a jogsértés nem kettős okból, hanem csak az árváltozásról való egyeztetés miatt állapítható meg, ezért az alperes által kiszabott ötmillió forint összegű bírság semmiképpen sem tekinthető jogszerűnek, annak újbóli, a 2005. évi releváns árbevételi adatok alapulvételével történő kiszabása szükséges. Az elsőfokú bíróság e körben helyesen állapította meg a jogsértést és rendelt el új eljárást, ezt a döntést a másodfokú bíróság helytállóan hagyta helyben.”*
38. A Kúria szerint a másodfokú bíróság helyesen utalt arra is, hogy ha először a másodfokú eljárásban kerülne sor a Lamapé-vel szemben kiszabott bírság megváltoztatására, az sértené a Lamapé jogorvoslathoz való jogát is, mert a másodfokú döntés ellen fellebbezéssel nem

¹⁹ 141-142. pont

²⁰ Az eljáró versenytanács meg kívánja jegyezni, hogy a GVH határozatának 278. pontjában maga is azt állapította meg, hogy nem bizonyított, hogy a Lamapé az egységes és folyamatos jogsértés részese volt.

²¹ 143. pont

²² 143. pont

²³ 143. pont

élhetne, míg ha az elsőfokú eljárásban hozott volna a bíróság a bíróságot megváltoztató döntést, az ellen a rendes jogorvoslat igénybe vehető lett volna.

39. A Kúria kifejtette²⁴ továbbá, hogy a bíróság vonatkozásában a releváns forgalom körében a jogsértéssel érintett termékeket, így nem csak a BL-55 lisztet, de az ömlesztett és kiserelt finomliszteteket, valamint a liszten kívüli örleményeket is figyelembe kellett venni.
40. A Kúria mindezek figyelembevételével a Fővárosi Törvényszék II. fokú ítéletét a Lamepé-re vonatkozó része tekintetében hatályában fenntartotta.

IV.

Az eljárás alá vont álláspontja

IV.1. A bíróság mellőzésére vonatkozó kérelem

41. A Lamepé álláspontja²⁵ szerint a 2.Kf.650.018/2015/14. sorszámú ítélet által helybenhagyott 2.K.31.793/2011/90. sorszámú ítélet értelmében a GVH-nak jelen megismételt eljárásban a VJ/69/2008. sz. eljárásban feltárt magatartás jogkövetkezményéről kell döntenie. A jogkövetkezményről való döntés során pedig véleménye szerint a GVH-nak figyelemmel kell lennie a Tpvt. jogkövetkezményekre vonatkozó valamennyi szabályára, így a jelen megismételt eljárás megindítását megelőzően, illetve az eljárás során hatályba lépett rendelkezésekre, azaz a Tpvt. 78. § (8) bekezdésére, valamint a Tpvt. 93/A. § (4) bekezdésére is.
42. A Tpvt. 78. § (8) bekezdése kapcsán a Lamepé kifejtette, hogy az alapján a GVH mellőzheti a bíróság kiszabását, és figyelmeztetést is alkalmazhat. A Lamepé szerint a Tpvt. hivatkozott paragrafusa alapján ugyanis a figyelmeztetés is jogkövetkezmény, így a bíróság ítélete alapján a GVH-nak nem kell kötelezően bíróságot alkalmaznia.

IV.2. A figyelmeztetés alkalmazására vonatkozó kérelem

43. A Lamepé kifejtette, hogy a Tpvt. 78. § (8) bekezdése értelmében kis- és középvállalkozásokkal szemben az első esetben előforduló jogsértés esetén – kivéve az Európai Unió jogába való ütközés esetét – bíróság kiszabása helyett az eljáró Versenytanács figyelmeztetést is alkalmazhat; a Lamepé vonatkozásában pedig a VJ/69/2008. számú eljárásban első esetben került sor versenyjogsértés megállapítására.
44. A Tpvt. 95/D. § (1) bekezdése szerint a Tpvt. 78. § (8) bekezdését az annak hatályba lépését követően indult vagy megismételt eljárásokban kell alkalmazni. A rendelkezés a 2015. évi LXXVIII. törvény 22. § (1) bekezdése alapján 2015. június 19. napján lépett hatályba, így az – a Lamepé véleménye szerint – a jelen megismételt eljárásban alkalmazható lehet.
45. A Lamepé – előadása szerint – a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény 3. § (2) és (6) bekezdései alapján kisvállalkozásnak minősül, figyelemmel arra, hogy a foglalkoztatottainak létszáma 2014. évben 20 fő volt, az értékesítés nettó árbevétele pedig 537.186.000 Ft. (2005. évben 6 fő volt a foglalkoztatottak létszáma, a mérlegfőösszeg 287.100.000 Ft, az értékesítés nettó árbevétele pedig 224.468.000 Ft volt.) Erre tekintettel a Tpvt. 78. § (8) bekezdése – álláspontja szerint – vonatkozhat rá.
46. A Tpvt. 78. § (8) bekezdése a versenyjogsértések közül csak azon jogsértések esetén teszi lehetővé bíróság kiszabása helyett figyelmeztetés alkalmazását, amelyek a Tpvt. rendelkezéseibe ütköznek, de nem sértik az uniós versenyjogi rendelkezéseket. A Lamepé álláspontja szerint az alapeljárásban hozott határozatában a versenyhatóság ugyan megállapította az EUMSZ. 101. cikkének megsértését, azonban ezt az egységes és folyamatos jogsértés, vagyis a vizsgált magatartás-halmazat egésze vonatkozásában tette. A Lamepé

²⁴ 145. pont

²⁵ VJ/84-2/2015.sz. irat 6. pont

pedig előadása szerint – miként azt az alapeljárásban hozott határozatában a GVH, majd az azt követő bírósági ítéletek is egyértelműen rögzítik – az egységes és folyamatos jogsértésnek nem volt részese, érintettsége kizárólag a 2005. május 17-i egyeztetésre korlátozódott. A Lamapé nyilatkozata szerint jelen megismételt eljárásban a versenyhatóságnak a Lamapé-re vonatkozóan jogkövetkezményt önmagában a 2005. május 17-i találkozéhoz kapcsolódóan kell megállapítania.

47. A Lamapé álláspontja szerint az alapeljárásban (VJ/69/2008.) a versenyhatóság az uniós jog alkalmazhatóságának kérdését, vagyis a tagállamközi kereskedelem érintettségét az egységes és folyamatos jogsértés koncepciója által összekapcsolt magatartások egésze alapján vizsgálta és az EUMSz. 101. cikkének alkalmazhatóságát is az együttes hatásuk alapján állapította meg.²⁶ A Lamapé szerint továbbá a VJ/69/2008. számú alapeljárásban a versenyhatóság azt nem vizsgálta, és így meg sem állapíthatta, hogy a 2005. május 17-i találkozó, mint az egységes és folyamatos jogsértés egy önálló mozzanata kapcsán érvényesült-e a tagállamközi kereskedelem érintettsége. A Lamapé álláspontja szerint ezért ez a kérdés a jelen megismételt eljárásban a jogkövetkezmény meghatározása szempontjából vizsgálható, a Tpv. 78. § (8) bekezdésében foglaltakra tekintettel pedig szükséges is vizsgálni.
48. A Lamapé álláspontja szerint a 2005. május 17-i találkozó nem alkalmas arra, hogy a tagállamközi kereskedelmet érintő hatása legyen, figyelemmel az érintett találkozó regionális jellegére, arra, hogy a VJ/69/2008. sz. eljárást lezáró versenytanácsi határozat szerint a találkozó a déli régióhoz tartozó malmokat érintette, valamint arra, hogy tárgya az egységes és folyamatos jogsértés tárgyától eltérően piacfelosztásra nem terjedt ki. Ennek alátámasztására hivatkozott a tagállamközi kereskedelemre gyakorolt hatás fogalmáról szóló bizottsági közlemény²⁷ 91. pontjára²⁸ is, amely szerint a lokális jellegű megállapodások önmagukban nem alkalmasak arra, hogy érzékelhető mértékben befolyásolják a tagállamközi kereskedelmet.

IV.3. A bírság felfüggesztésére vonatkozó kérelem

49. A Tpv. 93/A. § (4) bekezdése kapcsán a Lamapé ismertette, hogy azt a hatályba léptető rendelkezések alapján a hatálybalépéskor (2015. szeptember 1-jén) folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell, így a rendelkezés jelen megismételt eljárás során is alkalmazható.
50. A jelen eljárás alapjául szolgáló VJ/69/2008. sz. eljárásban érintett termékek az egyes malmi búzaőrlemények, a Lamapé kizárólagos érintettségét jelentő egyetlen találkozó vonatkozásában pedig – álláspontja szerint – a búzaliszt az érintett termék, melyek mezőgazdasági termékek, így a Tpv. 93/A. §-a alkalmazható esetükben.
51. A Tpv. 93/A. § (4) bekezdésének alkalmazhatósága kapcsán a Lamapé – az előbbieken ismertetett indokokra hivatkozva – szintén kifejtette, hogy álláspontja szerint az általa tanúsított magatartás nem ütközik az EUMSz. 101. cikkébe, így erre figyelemmel is alkalmazható esetében a Tpv. 93/A. § (4) bekezdése szerinti jogkövetkezmény.

²⁶ A Lamapé szerint a Versenytanács az egész ország területét lefedő jelleg, valamennyi résztvevő piaci mérete, árbevétele, a piacfelosztás jogsértési elem jelenléte, a középső és az észak-nyugati régióban működő malmok által a szlovák versenynyomás figyelembe vétele alapján jutott arra a következtetésre, hogy legalább egy uniós tagállamot közvetlenül is érintő árumozgásra hatással lehetett a vizsgált magatartás-halmazat.

²⁷ A kereskedelemre gyakorolt hatásnak a Szerződés 81. és 82. cikke szerinti fogalmáról szóló bizottsági közlemény (Hivatalos Lap C 101., 2004.4.27., 81. o.); TKKÉ Közlemény

²⁸ A TKKÉ Közlemény 91. pontja szerint: „a helyi jellegű megállapodások önmagukban nem alkalmasak arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre érzékelhető hatást gyakoroljanak. Ez még akkor is így van, ha a helyi piac határtérségben helyezkedik el. Ezzel szemben ha a nemzeti piac lezárt hányada jelentős, akkor a kereskedelemre gyakorolt hatás abban az esetben is fennállhat, ha az érintett piac nem határtérségben helyezkedik el.”

52. A fentiek alapján összességében a Lamapé kérte, hogy amennyiben a GVH a Tpvt. 78. § (8) bekezdése alapján a bírság kiszabásának mellőzésére nem látna lehetőséget, akkor a Tpvt. 93/A. § (4) bekezdése alapján a bírság alkalmazását függessze fel.

IV.4. Az eljárás alá vont észrevételei a vizsgálati jelentésre

53. Az eljáró versenytanács a Tpvt. 73. § (3) bekezdése alapján megküldte²⁹ a Lamapének a vizsgálati jelentést³⁰ észrevételezésre.
54. A Lamapé észrevételeiben³¹ elsődlegesen azt a korábban is ismertetett álláspontját kívánta rögzíteni, hogy a Tpvt. 78. § (8) bekezdését és a Tpvt. 93/A. § (4) bekezdését a jelen megismételt eljárásban alkalmazni szükséges.
55. Véleménye szerint a vizsgálati jelentés 66. szakasza a jogkövetkezmény megállapítását, mint a jelen megismételt eljárás tárgyát jogsértő módon szűkíti le a bírságösszeg újbóli megállapítására, mivel a Tpvt. 78. § (8) bekezdése szerinti figyelmeztetés alkalmazása is jogkövetkezménynek számít, ahogyan a bírság alkalmazásának szükségességéről való döntés is a jogkövetkezmény megállapítása körébe tartozik. Hasonlóképpen, a Tpvt. 93/A. § (4) bekezdése szerinti felfüggesztés is a jogkövetkezmény alkalmazása körébe esik.
56. Hivatkozott arra, hogy a Tpvt. 78. § (8) bekezdése - ahogyan a Tpvt. 93/A. § (4) bekezdése - a jogsértő magatartás jogkövetkezményének általános szabálya, amelyet - miként azt a hatályba léptető rendelkezésekben a jogalkotó is egyértelműen rögzítette - egyformán alkalmazni kell az új és a megismételt eljárásokban is. Ezen rendelkezések nem tekinthetők a határozathozatalt követően felmerülő új körülménynek, nem a hatósági mérlegelés körébe tartozó új szempontot jelentenek, hanem a jogkövetkezmény alkalmazásának olyan - például a bírságösszeg törvényi korlátjához hasonló - általános jellegű szabályai, amelyekre tekintettel kell a jogkövetkezményt alkalmazó hatóságnak eljárnia valamennyi esetben, ahhoz, hogy a jogszabályoknak megfelelő döntést hozhasson.
57. Előadta, hogy a vizsgálati jelentés konklúziója szerint a magatartása a határozat 311. pontjában megfogalmazottak alapján a 2005. május 17-i találkozón való részvétel kapcsán az EUMSZ. 101. cikkébe ütközött, így a Tpvt. 78. § (8) bekezdése, valamint a Tpvt. 93/A. § (4) bekezdése jelen megismételt eljárásban nem alkalmazható, a bírságkiszabás mellőzésének, illetve a bírság felfüggesztésének nincs helye. Álláspontja szerint a vizsgálati jelentés megállapítása téves, mivel a határozat 311. szakasza³² összegző megállapítást tesz, valamennyi eljárás alá vont vállalkozás magatartásához kapcsolódóan, az általuk tanúsított magatartások együttesére vonatkozóan rögzíti a Tpvt. 11. §-ának és az EUMSZ. 101. cikkének a megsértését. Véleménye szerint a megállapítás összegző jellege, és az, hogy az a határozat 308-310. szakaszaiban részletezett magatartásokra együttesen tesz megállapítást a szakasz szövegéből és a megelőző határozatbeli szakaszból egyértelmű. A határozat 308-310. szakaszaiban a Versenytanács rögzíti, hogy mely eljárás alá vont vállalkozásokat mely magatartás miatt marasztalja, és ezt követően ezen magatartások együttesére vonatkozóan rögzíti azt, hogy ezek a magatartások mely rendelkezéseket sértették meg.
58. Álláspontja szerint a határozat 311. szakasza összegző jellege okán nem jelenti azt, hogy a magatartás-halmaz egy-egy eleme ne minősülhetne a magatartások együtteséhez képest eltérően. Erre figyelemmel hivatkozott arra, hogy a Lamapé-nek, mint a kizárólag egyetlen magatartás-elem kapcsán érintett vállalkozásnak a többi résztvevőhöz képest speciális, a jogi

²⁹ VJ/84-17/2015.

³⁰ VJ/84-13/2015.

³¹ VJ/84-19/2015.

³² „A feltárt bizonyítékok alapján tehát a Versenytanács megállapította, hogy az I-XI., XIII., XV., XVII-XIX. és XXII. rendű eljárás alá vont vállalkozások fenti magatartásukkal megsértették a Tpvt. 11. §-ának (1) bekezdését, különös tekintettel a (2) bekezdés a) és d) pontjaira, valamint az EUMSZ. 101. cikkét, különös tekintettel annak (1) bekezdése a) és c) pontjaira.”

minősítésre is kiterjedően eltérő helyzete, amely a határozatban és a határozatot felülvizsgáló bírósági eljárás során is következetesen megjelenik - magatartása eltérő minősítésének lehetőségét igazolja, illetve vetíti elő.

59. Előadta, hogy a többi eljárás alá vont vállalkozástól eltérő, speciális státusza a határozat rendelkező részében is egyértelműen rögzítésre került. Ugyanis a Határozat rendelkező része I. és II. pontok alatt az egységes és folyamatos jogsértésben részes felektől elkülönülten tesz megállapítást a Lamepé-re vonatkozóan, így a Lamepét külön kezeli. Véleménye szerint ugyanez az eltérő megítélés jelenik meg a határozat 278. és 310. szakaszában is.
60. Hivatkozik arra is, hogy a marasztalása alapját képező egyetlen találkozóhoz az egységes és folyamatos jogsértés magatartás-halmazától eltérő megítélését támogatja az is, hogy a határozat felülvizsgálata körében született bírósági ítéletek egyetértően rögzítették, hogy a 2005. május 17-i találkozó tárgya szerint a piacfelosztásra nem terjedt ki. A piacfelosztás, mint jogsértési elem kiesése az eltérő jogi minősítést támogatja, illetve önmagában fel is veti az eltérő minősítés szükségességét.
61. Előadta azt is, hogy nem került az eljárásban értékelésre az, hogy a Lamepé marasztalásának kizárólagos alapját képező 2005. május 17-i találkozóhoz kötött áregyeztetés alkalmas volt-e arra, hogy a tagállamközi kereskedelemre érzékelhető mértékben hatással legyen, és így az EUMSZ. 101. cikke alkalmazható legyen rá, így erre vonatkozóan a határozat 311. szakasza sem tartalmazhat megállapítást. E körben hivatkozik arra, hogy a határozat VIII.1.1. pont alatt foglalkozik az EUMSZ. alkalmazhatóságának kérdésével, ahol a tagállamközi kereskedelem érzékelhető mértékű érintettségét a 2005 februárja és 2008 áprilisa között működő egységes és folyamatos jogsértés vonatkozásában, a vizsgált magatartás-halmaz egésze tekintetében vizsgálta és állapította meg (170-188. szakaszok).
62. Álláspontja szerint részletekbe menő vizsgálat nélkül is nyilvánvaló, hogy a Lamepé marasztalásának kizárólagos alapját képező 2005. május 17-i találkozó - jellege, résztvevők száma, köre alapján - önmagában nem volt alkalmas arra, hogy érzékelhető mértékben hatást gyakoroljon a tagállamközi kereskedelemre, így álláspontja szerint az EUMSZ. 101. cikkének megsértése e találkozó vonatkozásában nem állítható.
63. Hivatkozik arra, hogy ezzel egyetértőleg maga a GVH is a Fővárosi Törvényszék 2.Kf.650.018/2015/14. számú ítélete ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelmében a 2015. május 17-i találkozó, mint a Lamepé vonatkozásában megállapított jogsértés kizárólagos alapját képező találkozó vonatkozásában a Tpv. 11. §-ának sérelmét, és nem az EUMSZ. 101. cikkének sérelmét jelölte meg (felülvizsgálati kérelem 14. és 16. pontok).
64. Mindezek alapján álláspontja szerint tévesen állítja azt a vizsgálati jelentés, hogy a Határozat és azon belül annak 311. pontjában foglaltak alapján megállapítható, hogy a Lamepé-nek a 2005. május 17-i találkozóon való részvétele kapcsán marasztalt magatartása az EUMSZ. 101. cikkébe ütközött.
65. A fentiekre tekintettel kérte, hogy az eljáró versenytanács a megismételt eljárásban a Tpv. 78. § (8) bekezdésében és a Tpv. 93/A. § (4) bekezdésében foglaltakra tekintettel alakítsa ki előzetes álláspontját, a bírság kiszabása helyett jogkövetkezményként alkalmazzon figyelmeztetést, illetve amennyiben a bírság mellőzésére nem lát lehetőséget, a bírság alkalmazását függessze fel. Amennyiben pedig az eljáró versenytanács egyik fenti rendelkezés alkalmazására sem látna lehetőséget, és jogkövetkezményként bírság kiszabását tervezné, a bírság összegének meghatározása körében kérte, hogy legyen figyelemmel az eljárás során korábban tett nyilatkozataiban foglalt érveire.

IV.5. A Lamapé észrevételei³³ az előzetes álláspontra

66. Kiindulásként rögzíteni kívánta, hogy a Határozatot a jelen megismételt eljárás alapját képező és ezáltal tárgyát kijelölő Kúriai ítélet (miként az annak előzményét jelentő elsőfokú ítéletet és az azt helybenhagyó másodfokú ítéletet) két okból találta jogszabálysértőnek.
67. Az első, hogy a Határozatban megállapított és szankcionált két jogsértés - árrögzítés és piacfelosztás közül a bíróságok a piacfelosztásban álló jogsértést a Lamapé marasztalásának alapját képező egyetlen találkozó, a 2005. május 17-i találkozó vonatkozásában nem találták megállapíthatónak, vagyis a kiszabott 5 millió forint versenyfelügyeleti bírság alapjául szolgáló két jogsértés közül az egyik kiesett, ennek alapján pedig az eredetileg két jogsértésre kiszabott bírság összege is jogszabálysértővé vált azáltal, hogy a szankcionálás alapjaként csak egy jogsértés maradt.
68. A második jogszabálysértés, amit a bíróságok megállapítottak, az volt, hogy a Versenytanács Határozatában jogsértő módon vette kiindulási alapul a bírság összegének meghatározásához a 2005. évi releváns forgalmi adat helyett a 2006. évi adatokat, azaz a bíróságok a bírság összegének megállapítását érintően a bírságmérlegelés egyik szempontja, a releváns forgalmi adat kapcsán szintén jogszabálysértést rögzítettek.
69. Erre figyelemmel előadta, hogy a versenyhatóság új eljárását, a jelen megismételt eljárást a bírósági ítéletek ezen jogszabálysértési okok orvoslására rendelték el. Így a jelen megismételt eljárás célja és tárgya csak és kizárólag ezen jogsértést eredményező hibáknak a bírósági ítéletekben tett utasításoknak megfelelő kijavítása, orvoslása lehet. Ami pedig azt kell jelentse, hogy az alapeljárásban kiszabott 5 millió forint versenyfelügyeleti bírság összegét jelentős mértékben csökkenteni kell a - 2005. és 2006. évi releváns forgalmi adat arányosítása révén előálló – korrigált forgalmi adatra és a kieső jogsértésre - amely a szankció egyik alapját képezte – tekintettel. Ezt az utasítást tartalmazzák ugyanis a Határozatot felülvizsgáló és a jelen megismételt eljárást elrendelő bírósági ítéletek.
70. Hivatkozott arra, hogy a Kúria ítéletében a versenyhatóságot nem a teljes bírságmérlegelés újbóli elvégzésére, a mérlegelési szempontok újbóli értékelésére utasította, így véleménye szerint erre a versenyhatóságnak a megismételt eljárásban nincs is jogszerű lehetősége.
71. Ugyanis, álláspontja szerint a Kúria ítélete teljesen egyértelmű utasítást ad arra vonatkozóan, hogy a kettős okból kiszabott ötmillió forint összegű bírságot a kieső jogsértésre tekintettel le kell szállítani, a kiszabott bírság összegét a 2005. és 2006. évi releváns forgalmi adatok arányosítása révén módosítani kell. A jelen megismételt eljárás és az abban hozandó új határozat jogszerűségének követelménye az, hogy a Kúria által megfogalmazott utasításoknak megfeleljen.
72. Megjegyezte, hogy e tárgyban egyébként a Lamapé a megismételt versenyfelügyeleti eljárás során, 2015. szeptember 20-i nyilatkozatában már tett előadást, és a vizsgálati jelentésre tett észrevételében kérte is a korábbi nyilatkozatban foglaltak figyelembe vételét. Mivel azonban véleménye szerint az előzetes álláspontban a Lamapé nyilatkozatainak ismertetése körében ezen korábbi nyilatkozat tartalma nem jelenik meg, így az előzetes álláspontra adott észrevételében álláspontja alátámasztására részletes érvelést tett.
73. Erre figyelemmel előadta, hogy a piacfelosztásban álló jogsértés kiesése a versenyfelügyeleti bírság jogalapját érinti, így a piacfelosztásban álló jogsértés kiesésére tekintettel a Határozatban az árrögzítés és a piacfelosztás szankciójaként kiszabott 5 millió forint versenyfelügyeleti bírságot legalább a felére le kell szállítani.
74. Ezt követően idézte a Határozat rendelkező részét és a 311. pontját.
75. E körben előadta, hogy a Határozat az árrögzítés és piacfelosztás által megsértett jogszabályi rendelkezésekként két jogszabályhelyet a Tpv. 11. § (2) bekezdés a) és d) pontját, illetve az EUMSZ. 101. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontjait jelölte meg. Az 5 millió forint összegű

---

³³ Vj/84-23/2015.

versenyfelügyeleti bíróságot a Határozat rendelkező részében és indokolásában rögzítettek szerint is az árrögzítés és a piacfelosztás jogsértések szankciójaként alkalmazta a Versenytanács.

76. Ezzel szemben a Fővárosi Törvényszék 2.K.31.793/2011./90. sorszámú elsőfokú ítélete indokolásában rögzítettek szerint

„A XIII rendű (tizenharmad rendű) felperes vonatkozásában a bíróság az alperes Vj-69/2008/539. számú határozatával módosított és Vj-69/2008/564. számú határozatával kijavított Vj-69/2008/538. számú határozatának II. (második) pontját azzal a tartalommal változtatja meg, hogy a XIII. rendű (tizenharmad rendű) felperes 2005. május 17. napján egyes malmi búzaőrlemények árának, illetve árváltozásának egyeztetését célzó versenykorlátozó megállapodásban vett részt.”

77. Azaz véleménye szerint a Fővárosi Törvényszék ítéletében a Határozatban a Lamepé marasztalása alapjaként kimondott jogsértés tekintetében megváltoztatta a Határozatot, a jogsértést az áregyeztetésre korlátozva. A piacfelosztás jogsértése kiesésével a megsértett jogszabályi rendelkezések köre is megfelelőződött.

78. Hivatkozott arra, hogy a Fővárosi Törvényszék elsőfokú ítéletében azt írja, hogy „a jogkövetkezményt több tekintetben lényeges részben érintő ok” miatt utasította a versenyhatóságot új eljárás lefolytatására. Vagyis véleménye szerint mind a kieső jogsértésre, mind a korrigálandó releváns forgalmi adatra tekintettel szükséges a versenyhatóságnak az eredetileg kiszabott versenyfelügyeleti bíróság összegét módosítani.

79. Ennek megfelelően álláspontja szerint a jelen megismételt eljárás vonatkozásában pedig az az ítélet szerinti utasítás, hogy a versenyhatóság az ötmillió forint összegű versenyfelügyeleti bíróság alapjaként figyelembe vett releváns forgalmi adat helyett a 2005. évi releváns árbevételi adatot vegye figyelembe, és az így - a korrigált forgalmi adatra tekintettel - kikalkulált bíróságösszeget pedig szállítsa le annak következményeképpen, hogy az eredeti bíróságösszeg két jogsértés szankciójaként szolgált, amelyek közül az egyik, a piacfelosztás eleme kiesett.

80. Hivatkozott arra is, hogy a Fővárosi Törvényszék 2.Kf.650.018/2015/14. sorszámú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének a Lamepé-re vonatkozó részét helybenhagyta.

81. Előadta, hogy a Kúria Kf.V.II.37.672/2015/28. sorszámú ítéletében a Fővárosi Törvényszék 2.Kf.650.018/2015/14. sorszámú ítéletének a Lamepére vonatkozó részét hatályában fenntartotta, és megállapította, hogy

„A 2005. május 17-i találkozó tárgya az árváltozásról való egyeztetés volt, a piacfelosztó megállapodás, status quo fenntartása nem volt a találkozó témája, ezért ez utóbbi jogsértésben a XIII. rendű felperest elmarasztalni nem lehet. E körben az elsőfokú és a másodfokú bíróság helytállóan döntött”. (142. szakasz)

82. Véleménye szerint a Kúria ítélete egyértelműen rögzíti, hogy a Lamepé-t a piacfelosztás jogsértésben marasztalni nem lehet, vagyis az alapeljárásban hozott Határozatban megállapított és szankcionált egyik jogsértés - a piacfelosztás - nem áll fenn, ezt a jogsértést a Lamepé terhére nem lehet megállapítani, és erre tekintettel a Lamepé-t nem lehet szankcionálni.

83. Hivatkozott arra is, hogy a Kúria ítélete szerint

„Az eljárás alá vont vállalkozásokkal szemben az alperes - a határozata 316. pontja értelmében - a jogsértéssel érintett utolsó teljes évben, a jogsértéssel érintett termékekből származó belföldi árbevételt/releváns forgalmat mint kiinduló pontot vette alapul. A XIII.

rendű felperes esetében a 2006. évi árbevételi adatokat vett alapul, nem pedig 2005. évi adatokat.

A XIII. rendű felperesnek a keresetlevélhez csatolt 2005. évi és 2006. évi, a malmi búzaőrlemények értékesítéséből származó árbevételi adatai eltérnek egymástól, a jogsértés nem kettős okból, hanem csak az árváltozásról való egyeztetés miatt állapítható meg, ezért az alperes által kiszabott ötmillió forint összegű bírság semmiképpen sem tekinthető jogszerűnek, annak újbóli, a 2005 évi releváns árbevételi adatok alapulvételével történő kiszabása szükséges. Az elsőfokú bíróság e körben helyesen állapította meg a jogsértést és rendelt el új eljárást, ezt a döntést a másodfokú bíróság helytállóan hagyta helyben”. (143. szakasz)

84. Megállapítása szerint a Kúria ítélete egyértelműen fogalmaz. A kettős okból, azaz az árrögzítés és a piacfelosztás jogsértése miatt kiszabott ötmillió forint összegű bírság a piacfelosztás kieső jogsértésére tekintettel nem jogszerű. Ez pedig a jelen megismételt eljárás számára azt jelenti, hogy az ötmillió forint összegű bírságot csökkenteni kell, csak akkor lehet jogszerű a jelen megismételt eljárásban hozandó döntés. Nyilvánvaló, hogy mivel a Kúria az ötmillió forint összegű bírságot a fennmaradó jogsértés szankciójaként jogsértőnek találta, a jelen megismételt eljárás és az abban meghozandó döntés jogszerűségének követelménye, hogy az újonnan meghatározandó bírság összege kevesebb legyen, mint az alapeljárásban kettős jogsértésre kiszabott szankció. Ez egy olyan kötelező érvényű utasítás a versenyhatóság megismételt eljárása számára, amitől nem térhet el. Ha nem ennek megfelelően jár el, akkor jogszabálysértést követ el.
85. Megjegyezte, hogy a Kúria ítélete egyértelmű választ jelentett az alperes versenyhatóság felülvizsgálati kérelmében foglalt azon érvelésére vonatkozóan, amely szerint alperes versenyhatóság azt kérte a Kúriától, hogy még ha a piacfelosztás jogsértés kiesését meg is állapítja, ennek következményeképpen az ötmillió forint bírság összeget a Kúria hagyja változatlanul. Hangsúlyozta, a Kúria ítélete világosan rögzíti, hogy a két jogsértésre kiszabott ötmillió forint az egyik jogsértés kiesése miatt semmiképpen nem tekinthető jogszerűnek. A Versenytanács a jelen megismételt eljárásban sem dönthet úgy, hogy a piacfelosztásban álló kieső jogsértésre tekintettel az alapeljárásban kiszabott ötmillió forint összegű bírságot nem csökkenti.
86. Álláspontja szerint azáltal, hogy a bíróságok egyetértően azt rögzítették, hogy a Lamapé marasztalásának kizárólagos alapját képező 2005. május 17-i találkozót érintően a piacfelosztás, mint a Határozatban a Lamapé marasztalásának és szankcionálásának egyik alapját képező jogsértés nem állapítható meg, megváltozott, leszűkült a marasztalás, a szankcionálhatóság alapja. Így jogi véleménye szerint a Határozatban megsértett rendelkezésekként megjelölt jogszabályhelyek köre is megváltozott, leszűkült. A piacfelosztásban álló kieső jogsértés következményét a Határozat rendelkező része tekintetében a bíróság annak megváltoztatásával elvégezte. A jogkövetkezmény tekintetében azonban a jelen megismételt eljárásban a versenyhatóság feladata és kötelessége, hogy az alapeljárásban két jogsértésre kiszabott bírságösszeget a fennmaradó jogsértéshez igazodóan leszállítsa.
87. Kiemelte, hogy itt nem egy, a bíróság által a bírságmérlegelésre vonatkozóan megfogalmazott értékelési szempontról van szó, hanem a bírság kiszabásának jogalapját érintő kérdésről, az egyik jogalap kiesése okán szükségszerűen előálló feladatról. Véleménye szerint az előzetes álláspont 102. szakasza tévesen rögzíti azt, hogy pusztán a jogsérelem súlyának, mint bírságmérlegelési szempontnak a megállapítása körében értékelhető körülmény az, hogy a Lamapé tekintetében a piacfelosztás jogsértési elem nem állapítható meg, ez a jogalapra tartozó kérdés, ahogyan ezt a fentiek szerint a Kúria ítélete is rögzítette.

88. Előadta, hogy amellett, hogy a piacfelosztás jogsértés kiesésére a jogsérelem súlya körében tett puszta utalással - a fenti okokból - nyilvánvalóan nem teljesülnek a Kúria ítéletében rögzítettek, egy, a meghozandó határozattal szembeni bírósági felülvizsgálat során ellenőrizhető sem lenne a Kúria által tett utasítás érvényesítése. A jogsérelem súlya, mint bírságmérlegelés szempontja és az ahhoz kapcsolódó pontozás nem alkalmas arra, hogy a Kúria ítéletében tett utasítást, vagyis a kettős okból kiszabott bírságnak az egyik jogsértés kiesése következtében beálló jogsértő voltának orvoslását egy bírósági felülvizsgálat által is ellenőrizhető módon elvégezze.
89. Megjegyezte, hogy a Kúria ítélete a Határozat szerinti bírságmérlegelés szempontjai, azok értékelése körében a releváns forgalmi adatot érintő szempont vonatkozásában rögzített jogszabálysértést. Álláspontja szerint e jogszabálysértés kiküszöbölésére elrendelt megismételt eljárásban a jogszabálysértés orvoslása a Kúria utasítása szerint abban áll, hogy releváns forgalmi adatként a 2005. évi releváns forgalmi adatot kell figyelembe venni a Határozat szerinti 2006. évi forgalmi adat helyett. Így a versenyhatóságnak nem kell és nem is lehet teljesen új bírságmérlegelést végeznie. Mivel a 2005. évi malmi búzaörleményekből származó forgalom kevesebb, mint a 2006. évi, ezért a helyes releváns forgalmi adat figyelembe vétele a megismételt eljárásban a Határozatban kiszabott bírság mérséklésére kell vezessen.
90. Előadta, hogy a Határozatban a IX. Bírság kiszabása alcím alatti 312-342. szakaszok rögzítik a Versenytanács bírságmérlegelését. Ennek során a Tptv. 78. §-ában, különösen annak (3) bekezdésében foglaltak szerint értékelte a jogsértés típusát, vagyis, hogy árrögzítő és piacfelosztó megállapodásról volt szó (315. szakasz), azt, hogy versenykorlátozó hatás nem került kimutatásra (315. szakasz), a kiszabandó bírság meghatározása tekintetében a releváns forgalmat vette alapul (316. szakasz), értékelte a magatartás földrajzi kiterjedtségét (316. szakasz), a jogsértő felek piaci helyzetét (317. szakasz), a felróhatóságot (318. szakasz), az adott jogsértésben milyen időtartamban vettek részt az egyes vállalkozások (319. szakasz), a jogsértésben betöltött szerep, a jogsértés súlyossága körében értékelte, hogy országos vagy regionális szereplőről van-e szó (319. szakasz), továbbá értékelte azt is, hogy egy adott vállalkozás milyen mértékben vett részt a jogsértésben (aktív, vagy szűk körben, „kényszerpályán lévő” szereplőként (320-321. szakaszok), a Lamapé vonatkozásában külön értékelésre került, hogy csak egyetlen találkozón való megjelenés kapcsán került bizonyításra a részvétele a jogellenes magatartásban (322. szakasz), a jogsértés súlya körében figyelemmel volt egyes jogsértő vállalkozások gazdasági környezetére (324. szakasz) és az eljárás alá vont vállalkozások fizetési nehézségei körében tett nyilatkozatokat is elbírált. Ezen mérlegelés eredményeképpen a Versenytanács a határozatban a Lamapé terhére megállapított jogsértés jogkövetkezményeként 5 millió forint versenyfelületei bírságot szabott ki.
91. Hivatkozott arra, hogy a Lamapé a Határozattal szemben előterjesztett keresetében a jogalap kifogásolása mellett a bírságmérlegelés egy-egy elemét (a bírságösszeg meghatározásához alapul vett releváns forgalmi adat téves volta, felperes jogellenes egyeztetésre irányuló szándékának súlyosbító körülményként való értékelése és a bírság összegének a jogsértésben betöltött jelentéktelen szerepre tekintettel előálló aránytalansága) kifogásolta. Vagyis a Lamapé keresetében nem generálisan támadta a versenyhatóság bírságmérlegelését, hanem a mérlegelés meghatározott elemei tekintetében terjesztett elő kifogást.
92. Előadta, hogy a Fővárosi Törvényszék 2.K.31.793/2011./90. sorszámú elsőfokú ítélete a bírságmérlegelés szempontjaira vonatkozó kereseti vitatásokat értékelve a Lamapé vonatkozásában a bírság összegének alapjaként figyelembe vett releváns forgalmi adatot érintően állapított meg jogszabálysértést. Ennek orvoslására - valamint a piacfelosztásban álló jogsértés kiesése következményének levonása céljából - rendelte el a jelen megismételt eljárást.

93. Hivatkozott arra, hogy semmilyen más értékelési szempont tekintetében nem nyúlt bele a bíróság a versenyhatóság már megtett, elvégzett értékelésébe. A versenyhatóságnak a Határozatban tett értékeléséből az, amit a Lamapé a bírságmérlegelés szempontjai, azok értékelése vonatkozásában nem kifogásolt, illetőleg az, amely szempont vonatkozásában a bíróság jogsértést nem állapított meg, ítélt dolgot képez a jelen megismételt eljárásban.
94. Így véleménye szerint akkor lenne lehetősége a versenyhatóságnak egy megismételt eljárásban a teljes bírságmérlegelés újbóli elvégzésére (minden egyes elem újbóli megállapítására és értékelésére, súlyozására), ha a bíróságok a teljes bírságmérlegelést jogszabálysértőnek, megalapozatlannak mondták volna ki. A jelen esetben ugyanakkor erről nincs szó.

„A XIII. rendű felperes keresetét a vonatkozásban alaposnak ítélte, hogy esetében - a jogsértésre vonatkozó kereseti rész megalapozottság okán- az alperes a Pp. 339/B. §-ával össze nem egyeztethető módon vette figyelembe a 2006. és 2008. évi árbevételi adatokat, míg a 2005. évi belföldi árbevételt nem tárta fel. Emiatt a határozata a bírság kiszabás vonatkozásában is megalapozatlan a XIII. rendű felperes vonatkozásában. " (51. oldal)
„...A megismételt eljárásban az alperesnek annak figyelembe vételével kell a releváns árbevételi adatok alapján ismételten döntenie a jogkövetkezményről, hogy a XIII rendű felperes piacfelosztó megállapodásban nem vett részt. " "

95. A Kúria ítéletének 143. szakasza alapján véleménye szerint a jelen megismételt eljárásra vonatkozóan az a bírósági ítéletekben foglalt utasítás, hogy a GVH az ötmillió forint összegű versenyfelügyeleti bírság alapjaként figyelembe vett releváns forgalmi adat helyett a 2005. évi releváns árbevételi adatot vegye figyelembe, és az így kikalkulált - a 2005. évi és a 2006. évi releváns forgalmi adatok arányosítása révén korrigált - bírságösszeget pedig módosítsa annak következményeképpen, hogy az eredeti bírságösszeg két jogsértés szankciójaként szolgált, amelyek közül az egyik, a piacfelosztás eleme kiesett.
96. Hangsúlyozta, hogy ez az ítéleti rendelkezés köti a versenyhatóságot, ettől nem térhet el, a forgalmi adatok közötti különbségnek és a kettőből az egyik jogsértési elem kiesésének a jelen megismételt eljárásban kikalkulált bírság összegében arányosan meg kell jelennie.
97. Hivatkozott arra, hogy a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 109. § (4) bekezdés értelmében a hatóságot a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság határozatának rendelkező része és indokolása köti, a megismételt eljárás és a döntéshozatal során annak megfelelően jár el. A megismételt eljárásban a hatóság jogköre, mozgásteret korlátozott. A bíróságok ítéletében foglaltak kötőerővel bírnak a versenyhatóság számára. A megismételt eljárást a bíróságok utasításait szem előtt tartva kell lefolytatni. Ha nem teljesülnek a bírósági ítéletben az új eljárásra vonatkozóan meghatározott követelmények, akkor az a meghozandó határozat jogszabálysértő voltát eredményezi.
98. Ennek megfelelően véleménye szerint a versenyhatóság a jelen megismételt eljárásban nem juthat arra a következtetésre, hogy az eredetileg két jogsértés miatt kiszabott bírságtétel vagy egy annál magasabb bírságösszeg egy jogsértésre is megfelelő, mert azzal nem tenne eleget annak az ítéletben tett előírásnak, amely az egyik jogsértés kiesésének következményeképpen szükségesnek ítéli a bírság összege újbóli meghatározását.
99. Ismételten előadta, hogy az, hogy a Határozatban megállapított két jogsértés közül az egyik kiesett, a helyes releváns forgalmi adat figyelembe vételével már lecsökkent bírságösszeg legalább megfelelését kell eredményezze. Kialakult bírói gyakorlat van ugyanis álláspontja szerint arra nézve, hogy amennyiben a határozat több jogsértés megállapítása alapján szab ki egy bizonyos bírságösszeget, de a jogsértések közül a bírósági felülvizsgálat nem mindegyiket

fogadja el, akkor a bírságösszegét ennek megfelelően adaptálni kell, legalább a felére le kell szállítani.

100. Hivatkozott arra is, hogy a helyes forgalmi adat figyelembe vételével kikalkulált bírságösszeg megfelelésének indokoltságát támasztja alá az a körülmény is, hogy az árrögzítés és a piacfelosztás a versenyhatóság gyakorlata szerint is azonos súlyú jogsértésnek minősülnek. Továbbá miként a jogsértés időtartamának rövidülése a bírság összegének csökkenését eredményezte - a Kúria ítélete 148. pontjában rögzítettek szerint is-, a Lamapé-t érintően a jogsértési elemek megfelelése is egyértelműen az eredetileg két jogsértés miatt kiszabott bírságösszeg leszállításához kell vezessen.
101. Álláspontja szerint a versenyhatóság nem írhatja újra és nem indokolhatja másként a bírságmérlegelését a megismételt eljárásban, mondván, hogy egy jogsértésre is megfelelő az eredetileg két jogsértés miatt kiszabott bírságtétel vagy egy annál magasabb bírságösszeg valamilyen új indok miatt. Erre a megismételt eljárás korlátozott tárgya, hatóköre - vagyis, hogy a bírósági ítéletekben megállapított hibákat kell orvosolni az ítéletekben tett utasítások szerint – alapján nincs lehetőség.
102. Véleménye szerint a Kúria arra utasította a versenyhatóságot, hogy egyrészt a 2005. évi releváns forgalmi adat figyelembe vételével korrigálja a bírság összegét, másrészt az így korrigált bírságösszeg vonatkozásában vonja le annak következményét, hogy a bírság kiszabásának alapját képező két jogsértés közül az egyik kiesett. Amennyiben ez nem teljesül, az a meghozandó határozat jogszabálysértő voltát eredményezi.
103. Az előzetes álláspontnak a bírság összege megállapítására vonatkozó rendelkezései vonatkozásában rögzíteni kívánta, hogy álláspontja szerint a releváns forgalmi adat kivételével a további bírságmérlegelési szempontok újbóli értékelésére a jelen megismételt eljárásban nincs mód.
104. Véleménye szerint ezen szempontok értékelését a Versenytanács a Határozatban már elvégezte, erre vonatkozóan a bírósági ítéletek jogszabálysértést nem állapítottak meg, így a megismételt eljárás tárgya, kerete sem terjed ki ezen szempontok újraértékelésére.
105. Mindezekre tekintettel kérte, hogy a jelen megismételt eljárásban a piacfelosztás jogsértése kiesése után fennmaradó jogsértés jogkövetkezményét akként állapítsa meg az eljáró versenytanács, hogy a Kúria ítéletében foglaltaknak megfelelően az alapeljárásban kiszabott bírság összegét a fent leírtak szerint szállítsa le.
106. Végezetül a Lamapé előadta, hogy tárgyalás tartását nem kéri.

V. Jogszabályi háttér

107. Tekintettel arra, hogy az eljárás 2015. augusztus 26-án indult, a hivatkozott jogszabályok ekkor hatályos szövege alkalmazandó az eljárásban.
108. A Tpv. 44. § (1) bekezdése alapján a versenyfelügyeleti eljárásra - e törvény eltérő rendelkezése hiányában - a Ket. rendelkezéseit kell alkalmazni a Ket. 15. § (4) bekezdése, 18. §-a, 29. § (3)-(12) bekezdése, 30. § *a* és *b* pontja, 31. § (1) bekezdés *j* pontja, 33/A. §-a, 38. §-a, 43. § (6a) bekezdése, 46. § (2) bekezdése, 47. §-a, 61. § (1) bekezdése, 64. §-a, 68-69/B. §-a, 70. §-a, 71. § (2) bekezdés *a* pontja, 71. § (7) bekezdése, 74. § (2)-(5) bekezdése, 75. §-a, 78/A. § *a* pontja, 88. §-a, 88/A. §-a, 91. §-a, 93-94/A. §-a, 109. § (2) bekezdése, 116. §-a, 127. § (1)-(5) és (7) bekezdése, 128. § (1) és (3) bekezdése, 130. §-a, 134. § *b* és *c* pontja, valamint 157. § (4) bekezdése kivételével.
109. A Tpv. 78. § (1) bekezdésének *a* pontja szerint az eljáró versenytanács bírságot szabhat ki azzal szemben, aki a Gazdasági Versenyhivatal hatáskörébe tartozó jogsértő magatartást valósít meg, Az (1b) bekezdés alapján a bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve azon - a határozatban azonosított - vállalkozáscsoport a határozat meghozatalát megelőző üzleti

évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A vállalkozások társulásával szemben kiszabott bírság összege legfeljebb a tagvállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet.

110. A Tpv. 78. § (2) bekezdése alapján a bírság legmagasabb összegének meghatározásakor a nettó árbevételt a határozat meghozatalát megelőző üzleti évre vonatkozó éves beszámoló vagy egyszerűsített éves beszámoló alapján kell meghatározni. Ha a vállalkozás működési ideje az adott évben egy évnél rövidebb, az adatokat éves szintre kell vetíteni. Ha a határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételről nem áll rendelkezésre hiteles adat, az utolsó hitelesen lezárt üzleti év nettó árbevétele az irányadó. Beszámolóval nem rendelkező, újonnan alapított vállalkozás esetében az eljárás megindításának évére vonatkozó üzleti tervet, ennek hiányában a vállalkozás által a vizsgáló, illetve az eljáró versenytanács felhívására közölt, a számvitelről szóló törvénynek a közbenső mérleg készítésére vonatkozó szabályai szerint az eljárás megindításának napjával mint fordulónappal kiszámított nettó árbevételt kell figyelembe venni. A nettó árbevétel számítására egyebekben megfelelően alkalmazni kell a 24. § (3) bekezdését és a 27. § (7) bekezdését.
111. A Tpv. 78. § (3) bekezdése alapján a bírság összegét az eset összes körülményeire - így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a jogsértő magatartás ismételt tanúsítására, gyakoriságára - tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a végső üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.
112. A Tpv. 78. § (8) bekezdése szerint kis- és középvállalkozásokkal szemben az első esetben előforduló jogsértés esetén – kivéve az Európai Unió jogába való ütközés esetét – bírság kiszabása helyett az eljáró versenytanács figyelmeztetést is alkalmazhat.
113. A Tpv. 93/A. § (1) bekezdése szerint mezőgazdasági termék vonatkozásában nem állapítható meg a 11. §-ban meghatározott tilalom megsértése, ha a 11. § szerinti megállapodásból eredően a gazdasági verseny torzítása, korlátozása vagy megakadályozása a gazdaságilag indokolt, méltányolható jövedelem eléréséhez szükséges mértéket nem haladja meg, és e jövedelem megszerzésétől a megállapodás által érintett piac szereplője nincs elzárva.
114. Ugyanezen jogszabályhely (4) bekezdése alapján az eljáró versenytanács a bírság kiszabását felfüggeszti a 11. §-ba ütköző olyan megállapodás esetén, ahol azt mezőgazdasági termék vonatkozásában követték el. Ez esetben az eljáró versenytanács határidő tűzésével felszólítja a megállapodásban vagy összehangolt magatartásban részt vevő feleket, hogy magatartásukat hozzák összhangba a jogszabályi rendelkezésekkel. A határidő eredménytelen elteltét követően az eljáró versenytanács bírságot szab ki.
115. Szintén a Tpv. 93/A. § (5) bekezdése értelmében az (1)-(4) bekezdés kizárólag akkor alkalmazható egy esetre, ha az eljárásban az EUMSZ. 101. cikke alkalmazásának szükségessége nem merül fel. Az EUMSZ. 101. cikke alkalmazásának szükségességét az 1/2003/EK tanácsi rendelet 3. cikk (1) bekezdése alapján a Gazdasági Versenyhivatal állapítja meg versenyfelügyeleti eljárásában, a végső döntés meghozatala előtt.
116. A Tpv. 95/D. § (1) bekezdése alapján a Tpv.-nek a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény, valamint a Gazdasági Versenyhivatal eljárásaival összefüggő egyes törvényi rendelkezések módosításáról szóló 2015. évi LXXVIII. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.2.) megállapított 44. § (1) bekezdését, 76. § (1) bekezdés 1) pontját, valamint 78. § (8) és (9) bekezdését az e rendelkezések hatálybalépését követően indult vagy megismételt versenyfelügyeleti eljárásban kell alkalmazni.
117. A Tpv. 95/D. § (5) bekezdése alapján a Tpv.-nek a Módtv.2.-vel megállapított 93/A. §-át a hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben és megismételt eljárásokban is alkalmazni kell.

VI. Jogi értékelés

VI.1. Az eljárás tárgya

- 118.A Ket. 109. §-ának (4) bekezdése alapján a hatóságot a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság határozatának rendelkező része és indokolása köti, a megismételt eljárás és a döntéshozatal során annak megfelelően jár el.
- 119.A Ket. fenti rendelkezését támasztja alá a vonatkozó bírói gyakorlat is, amely szerint a hatóságot a jogerős ítéletben foglaltak kötik, így utóbb sem az ítéleti megállapításokat, sem az új eljárásra adott iránymutatásokat nem teheti vitássá, az ítéletben foglaltak szerint köteles eljárni³⁴ azzal, hogy a következőes bírói gyakorlat szerint a megismételt közigazgatási eljárásban az ügyben hozott korábbi jogerős ítélet iránymutatásának megfelelő eljárást jogszerűnek kell tekinteni.³⁵
- 120.A Lamapé az előzetes álláspontra tett észrevételeiben helyesen hivatkozott arra, hogy a bíróságok a Határozatot az egyik jogalap (piacfelosztás) vonatkozásában hatályon kívül helyezték.³⁶
- 121.Szintén helyesen hivatkozott arra is a Lamapé, hogy a releváns forgalom megállapítása vonatkozásában is jogsértést állapítottak meg a bíróságok.
- 122.Azonban az eljáró versenytanács álláspontja szerint a Lamapé tévesen hivatkozik arra, hogy a bírósági ítéletek azt tartalmazzák utasításaikban, hogy kizárólag azokban a pontokban kellene elvégeznie a jogkövetkezmények újraértékelését, amelyek vonatkozásában kifejezett megállapításai vannak a bíróságoknak.
- 123.Itt kívánja megjegyezni az eljáró versenytanács, hogy a bíróságok a Határozatot a jogkövetkezmények megállapítása vonatkozásában helyezték hatályon kívül, és egyetlen bírósági útmutatás sem tartalmaz olyan rendelkezést, hogy kizárólag azokban a pontokban kellene újra értékelni a jogkövetkezményeket, amelyek a hatályon kívül helyezés okát adták.
- 124.Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a jogkövetkezmény egészében való hatályon kívül helyezése okán ez nem is lenne megvalósítható, hiszen a hatályon kívül helyezés folytán a Határozatnak a Lamapére kiszabott bírság megállapítása körében tett egyéb megállapításai is hatályukat veszítették. Ennek megfelelően az eljáró versenytanácsnak – a bírság tekintetében – a teljes értékelést el kell végeznie ahhoz, hogy a bírósági ítéletek alapján a jogkövetkezmények vonatkozásában megalapozott döntést hozzon.
- 125.Megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy ha a Lamapé e körben előadott érvelése helytálló lenne, akkor a Tpv. 78. § (8) bekezdésének, illetve a Tpv. 93/A. §-ának esetleges alkalmazhatósága, amelyekre tekintettel a Lamapé a bírság mellőzését illetőleg felfüggesztését indítványozta, eleve fel sem merülhetne.
- 126.Az eljáró versenytanács véleménye szerint éppen akkor járna el a bírói ítéletekkel szembemenően, ha a Lamapé előadásával egyezően nem mérlegelné újra teljes bírságkiszabását, kizárólag az árrögzítésre vonatkozó jogsértő magatartás alapján, ugyanis ha nem mérlegelné újra a teljes jogkövetkezmények vonatkozásában a bírságmegállapítását, akkor továbbra is a Határozatban szereplő két jogalapon alapuló és azalapján értékelt megállapításait venné figyelembe, ami nyilvánvalóan az eljárás alá vont számára hátrányos lenne.
- 127.Emellett azt is figyelembe kell venni, hogy az eredeti bírság meghatározása óta több mint 7 év telt el, így számos olyan körülmény változ(hat)ott (pl.: eljárás alá vont árbevételi adata, pénzügyi helyzete, stb.), ami érdemben befolyásolhatja a bírság megállapítását.

---

³⁴ Lásd KGD2011. 26.

³⁵ Lásd KGD2010. 166.

³⁶ Lásd jelen határozat 33. pontját, amely a Kúriai ítélet 141-142. pontját idézi.

128. Az eljárás alá vont szintén sokszor hivatkozik arra, hogy tekintettel arra, hogy egy jogalap vonatkozásában hatályon kívül helyezte a Kúria a Határozatot, így a bírságot legalább a felére kell csökkenteni.
129. E körben az eljáró versenytanács arra kívánja felhívni a figyelmet, hogy a jogkövetkezményként alkalmazandó bírságszabás nem egy egyszerű matematikai művelet, hanem – ahogy ez a későbbiekben bemutatásra kerül – egy összetett, számos körülményt figyelembe vevő mérlegelési folyamat, amely az eljárás alá vont által kérték szerint nem egyszerűsíthető le.
130. Ahogy fentebb kifejtésre került, a Kúria és a másodfokú bíróság ítéletével jóváhagyott első fokú ítélet szerint a GVH-nak kizárólag a jogkövetkezmények tekintetében kell új eljárást lefolytatni:

*„A XIII. rendű felperes vonatkozásában a bíróság a jogkövetkezményt több tekintetben lényeges részben érintő ok - köztük tényállást érintő hiányosság (releváns év árbevétele) miatt ítélte megalapozatlannak a határozatot, ezért a határozat megváltoztatására a XIII. rendű felperes vonatkozásában a bíróság lehetőséget csak a jogsértés (határozat I. pont) tekintetében látott, a jogkövetkezmény (határozat III. pont) tekintetében a Pp. 339.§ (1) bekezdés alapján a XIII. rendű felperesre vonatkozó rendelkezést hatályon kívül helyezte, és az alperest - **kizárólag e körben** - új eljárásra kötelezte. A megismételt eljárásban az alperesnek annak figyelembe vételével kell a releváns árbevételei adatok alapján ismételten döntenie a **jogkövetkezményről**, hogy a XIII. rendű felperes piacfelosztó megállapodásban nem vett részt.”³⁷*

131. Kiemelendő még, hogy a Határozat felülvizsgálata tárgyában meghozott bírósági ítéletekből következően a Lamapé vonatkozásában, ellentétben az eljárás alá vont által előadottakkal, az árrögzítésben megnyilvánuló jogsértés a Tpv. 11. §-ának és az EUMSZ. 101. cikke alapján is jogerősen megállapításra került. Így a GVH a bíróság ítéleteiben foglaltaktól e tekintetben sem térhet el. Mindezek alapján az eljáró versenytanács az eljárás alá vontnak az EUMSZ. alkalmazhatóságával kapcsolatos érveit érdemben nem vizsgálta, mivel azok a jelen eljárás tárgya szempontjából irrelevánsak.

VI.2. A figyelmeztetés alkalmazására és a bírság felfüggesztésére vonatkozó kérelem

132. A hatályba léptető rendelkezések alapján a Tpv. 78. § (8) bekezdése és a Tpv. 93/A. § (4) bekezdése – a törvényben foglalt kizáró feltételek hiányában – jelen eljárásban is alkalmazandó.
133. Azonban mind a Tpv. 78. § (8) bekezdése, mind a Tpv. 93/A. § (5) bekezdése deklarálja, hogy ezen jogintézmények alkalmazására kizárólag abban az esetben van lehetőség, ha a jogsértés nem ütközik az Európai Unió jogába, illetve az EUMSZ. 101. cikkébe.
134. A Lamapé magatartása a Kúria által jóváhagyottan, a Határozat 311. pontjában megfogalmazottak alapján a 2005. május 17-i találkozó és árrögzítő megállapodásban való részvétel kapcsán az EUMSZ. 101. cikkébe ütközött, mely már önmagában is kizárja a Tpv. 78. § (8) bekezdésének, valamint a Tpv. 93/A. § (4) bekezdésének alkalmazhatóságát is.
135. Előbbiek alapján tehát a jelen eljárásban a Lamapé magatartása kapcsán a bírságszabás figyelmeztetéssel történő mellőzésének, illetve a bírság felfüggesztésének nincs helye. Megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy a figyelmeztetés alkalmazása egyébként is csak egy lehetőség a versenytanács számára, a versenytanács mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy adott ügyre vonatkozóan azt alkalmazhatónak tartja-e. Tekintettel arra, hogy a Lamapé az

³⁷ Lásd Fővárosi Törvényszék 2.K. 31.793/2011/90. számú ítéletének 32. oldal 1. bekezdését

egyik legsúlyosabb jogsértésnek minősülő, kőkemény árrögzítő kartellben vett részt, így az eljáró versenytanács álláspontja szerint bírság kiszabása egyébként is indokolt.

- 136.A fentiekén túl az eljáró versenytanács megjegyzi azt is, hogy a bírói ítéletekben sehol sincs arra vonatkozó utalás, hogy a GVH más jogkövetkezményt alkalmazzon, vagy hogy mérlegelje más jogkövetkezmény alkalmazását, sőt, azáltal, hogy a bíróságok meghatározzák, hogy melyik év releváns forgalmát (2005) és milyen érintett termékeket (búzaliszt és melléktermékek is) kell figyelembe venni, mintegy elismerik a bírság, mint jogkövetkezmény indokoltságát (lásd különösen a Kúria ítéletének 36. pontban idézett megállapítását, mely szerint a „**bírság [...] újbóli, a 2005. évi releváns árbevételi adatok alapulvételével történő kiszabása szükséges**”).

VI.3. A bírság megállapításának keretei

- 137.Az eljáró versenytanács a bírság összegét a Tptv. 78. §-ának előírásai, a Határozat kapcsán megfogalmazott bírósági iránymutatások, a Gazdasági Versenyhivatal elnökének és a Versenytanács elnökének a 1/2012. Közleménye³⁸ (a továbbiakban: Bírságközlemény) alapján határozza meg.
- 138.Itt megjegyyezni kívánja az eljáró versenytanács, hogy ugyan a Határozat meghozatalakor nem volt hatályban a GVH-nak bírságközleménye, de a Bírságközlemény III. fejezte³⁹ alapján jelen eljárásban alkalmazandó.
- 139.A Bírságközlemény 3. pontja értelmében a közlemény azokat a jogszabály által meghatározott szempontokat részletezi, amelyek alapján a GVH meghatározza a Tptv. 11. és 21. §-ában, valamint az EUMSz. 101. és 102. cikkében meghatározott – a versenykorlátozó megállapodásokra és összehangolt magatartásokra (a továbbiakban együtt: versenykorlátozó megállapodások), valamint a gazdasági erőfölénnyel való visszaélésre vonatkozó – tilalmak érvényesítését szolgáló eljárásokban kiszabott bírság mértékét.
- 140.A Bírságközlemény 4. és 5. pontja szerint a Tptv. 78. §-a rendelkezik a GVH által kiszabható érdemi versenyfelügyeleti bírságról. A Tptv. 78. § (3) bekezdése példalózó felsorolást tartalmaz a bírság kiszabása során értékelendő körülményekről, így e rendelkezés nem zárja ki egyéb szempontok figyelembe vételét.⁴⁰ A felsorolt körülmények mindegyikének értékelése, figyelembe vétele nem szükséges minden esetben, csak akkor, ha az eset releváns körülményei közé tartozik.⁴¹ A Bírságközlemény bemutatja a bírság kiszabásának menetét, szempontjait, azok tartalmát és egymáshoz viszonyított súlyát, megadva ezáltal a bírság kiszámításának módszerét.
- 141.A Bírságközlemény 9. pontja szerint a bírság meghatározása többlépcsős eljárás: a GVH először egy, a jogsértő vállalkozás által az érintett piacon elért forgalomból, illetve

³⁸ Egységes szerkezetben az azt módosító 5/2017., 5/2014. és 3/2015. közleménnyel.

³⁹ Lásd a Bírságközlemény III. A közlemény alkalmazása című fejezetét (48-51. pontok).

⁴⁰ Lásd a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.37.453/2009/5. számú ítéletét (VJ-114/2007.).

⁴¹ Lásd a Fővárosi Bíróság 7.K. 32.143/2004/7. számú ítéletét (VJ-16/2004.) vagy lásd a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.Kf.650.130/2015/5. számú ítéletének 5. oldal utolsóelőtti bekezdését:

„A Pp. 339/B.§-ában foglaltak alapján mérlegeléssel megállapított bírság mértékének megváltoztatására csak akkor kerülhet sor, ha a hatóság a tényállást nem kellő mértékben tárta fel, súlyos eljárási hibát vétett és mérlegelésének szempontjai, valamint annak okszerűsége nem állapítható meg. Ilyen figyelembe vehető körülményeket a felperes sem keresetében, sem fellebbezésében nem tárt fel. A KMK véleményt érintő általános hivatkozásokon túl a felperes nem igazolt egyetlen olyan releváns körülményt vagy tényt sem, amely a bírság mértékének megváltoztatását eredményezhetné. Az elsőfokú bíróság vizsgálta a felperesnek a mérlegelés okszerűtlenségével kapcsolatos érveit, azokat értékelte, az ítéletében választ adva arra, hogy azok miért nem voltak elfogadhatók. A kifejtéssel a másodfokú bíróság is egyetértett. A Tptv. 78.§ (1) és (3) bekezdésében írt rendelkezésekből kitűnően a jogalkotó a bírságösszeg tekintetében felső határt szabott, és a mérlegelendő szempontokat példalódozva sorolta fel, amiből következően nem zárta ki az egyedi jogsértéshez igazodóan egyéb körülmények figyelembe vételét. Ugyanakkor a Tptv. 78.§ (3) bekezdésében megjelölt valamennyi szempontot nem mindig, nem minden ügyben kötelező értékelni. Az alperes az általa a bírságösszeg körében értékelteket indokolta mérlegeléséről számot adott.”

vállalkozások társulása által a tagok tevékenységével kapcsolatosan elkövetett jogsértés esetén a tagok érintett piaci forgalmának összegéből (releváns forgalom) kiinduló alapösszeget határoz meg, amelyet további szempontok figyelembevételével több lépésben módosíthat.

142.A Bírságközlemény 12. pontja értelmében a bírság meghatározásakor figyelembe vett enyhítő és súlyosító körülmények nem közvetlenül a közleményben foglalt módszer alkalmazásából adódó bírságösszeget módosítják, hanem az alapösszeg meghatározása során komplex módon, az alább ismertetett mérlegelési szempontok körében kerülnek figyelembe vételre úgy, hogy a súlyosító körülmények megléte a végül kialakuló bírságösszeg növekedésének irányába (például egy adott szemponthoz tartozó pontszám növekedése révén), míg az enyhítő körülmények megléte a csökkenés irányába hat. Súlyosító körülmények hiánya önmagában nem minősül enyhítő körülménynek.

VI.4. A bírság alapösszegének meghatározása

143.Az eljáró versenytanács a bírságkiszabás során a bírság meghatározásának első fázisaként az alapösszeget határozza meg, amelyet ezt követően a Bírságközlemény alapján a jelen ügyben feltárt egyedi körülményekre, tényekre tekintettel korrigál.

144.A Bírságközlemény szerint az alapösszeget az eljáró versenytanács

- a jogsérelem súlya, és
- a jogsértő vállalkozásnak a jogsértéshez való viszonyulása alapján határozza meg.

145.A GVH nagyobb jelentőséget tulajdonít a jogsérelem súlyának, ezért az a számítás során 60 pont súllyal esik latba, míg a vállalkozás viszonyulása a jogsértéshez 40 pontnyi súlyt képvisel. Az alapösszeg kiszámításakor az eljáró versenytanács a releváns forgalom 10%-ából indul ki, ami azt jelenti, hogy az elképzelhető legsúlyosabb esetben – 100 pont elérése esetén – az alapösszeg éppen megegyezik a releváns forgalom 10%-ával. Az alapösszeg a kapott pontszámok összege osztva ezerral és szorozva a releváns forgalom összegével.

VI.4.1. A releváns forgalom

146.A Kúria iránymutatása alapján a bírság alapösszegének meghatározása során „*releváns forgalom körében a jogsértéssel érintett termékeket, így nemcsak a BL-55 lisztet, de az ömlesztett és kiszereelt finomliszteteket, valamint a liszten kívül őrleményeket figyelembe kellett venni.*”⁴²

147.Szintén a Kúria megállapítása szerint⁴³ a Lamapé esetében a 2005. évi releváns árbevételi adatokat kell alapul venni.

148.Az eljáró versenytanács megállapította, hogy a jogsértő találkozóra 2005. május 17-én került sor, így releváns forgalomnak a Lamapé 2005-ös év malmi gabonaőrlemények (ideértve az étkezési búzalisztet és a melléktermékeket) magyarországi értékesítésből származó árbevételének hét és fél hónapra arányosított részét tekintette, amelynek összege, az eljárás alá vont adatszolgáltatása⁴⁴ alapján 117.046.980 Ft⁴⁵.

---

⁴² 145. pont

⁴³ „jogsértéssel érintett utolsó teljes évben, a jogsértéssel érintett termékekből származó belföldi árbevételt /releváns forgalmat/ mint kiinduló pontot vette alapul. A XIII. rendű felperes (Lamapé) esetében 2006. évi árbevételi adatokat vett alapul, nem pedig 2005. évi adatokat. A határozathozatal előtti, hitelesen lezárt üzleti évben elért nettó árbevétel pedig a bírság maximumra tekintettel veendő figyelembe”

⁴⁴ Vj/84-2/2015. (Vj/69/2008/481.)

⁴⁵ Vj/69/2008/481. és Vj/84-2/2015. sz. iratok

VI.4.2. A jogsérelem súlya

149. A jogsérelem súlyának mérlegelése keretében a GVH a Bírágközlemény szerint két tényezőt vizsgál:

1. a verseny veszélyeztetését, és
2. a jogsértés piaci hatását.

Mindkét tényező esetében – a Bírágközlemény szerint – maximum 30-30 pont adható.

VI.4.2.1. A verseny veszélyeztetése

150. A Kúriai iránymutatás alapján az eljáró versenytanács a jogsérelem súlyának megállapítása körében veszi figyelembe, hogy a jogsértés a Lamepé vonatkozásában kizárólag „*malmi búzaőrlemények árának, illetve árváltozásának egyeztetésesét célzó versenykorlátozó megállapodásában*”⁴⁶ került megállapításra. Így az eljáró versenytanács a verseny veszélyeztetettségének vizsgálatát kizárólag az árrögzítés vonatkozásában végezte el.

151. A verseny veszélyeztetettségének megítélésekor szerepet játszik, hogy az adott magatartás természeténél fogva, a verseny milyen fokú csökkenésével fenyeget, esetleg fenyeget-e a verseny teljes megszűnésével. A verseny veszélyeztetettségének keretében vizsgálandó továbbá, hogy a magatartás az adott eset körülményei szerint fontosabb, illetve meghatározó versenyméretű dimenziók (pl. árverseny, minőségi verseny, innovációs verseny) közül melyeket érinti, esetleg valamennyit érinti-e.

152. A Kúria által megállapított jogsértés, a malomipari termékek piacán tanúsított árrögzítés révén kőkemény kartellnak minősül. Ezen jogsértés jelentős mértékben korlátozta a versenytársak közötti versenyt. Az eljárás alá vont jogsértése az árverseny dimenzióját érintette. Tekintettel arra, hogy az eljárás alá vont jogsértése az árrögzítés révén a Versenytanács gyakorlata szerint a legsúlyosabb kartelljogsértések közé sorolandó, ezért az eljáró versenytanács – figyelemmel arra is, hogy a Lamepé piacfelosztásban való részvétele nem nyert bizonyítást – 23 pontot adott a Lamepének.

VI.4.2.2. A jogsértés piaci hatása

153. A jogsértés piaci hatása körében az eljáró versenytanács – versenykorlátozó megállapodásról lévén szó – az adott megállapodásban résztvevők együttes piaci helyzetére helyezi a hangsúlyt, valamint figyelembe veszi az eljárás alá vont piaci erejét meghatározó egyéb körülményeket (pl. a piac támadhatósága), és a releváns piac, a termék és a vevők egyéb jellemzőit (a vevők számára alapvető fontosságú termékről van-e szó, érintett-e valamilyen különösen sebezhető vevői csoport, van-e más piacok irányában tovaryűző hatás). A piaci hatás értékelése során nemcsak az eljárás időpontjában már ténylegesen bekövetkezett piaci hatást, hanem a jogsértés valószínűsített hatását is értékeli az eljáró versenytanács. E körben értékeli az eljáró versenytanács, hogy a jogsértés milyen mértékben valósult meg. Jelen esetben az eljáró versenytanács a hatást nem tudja értékelni sem a Lamepé javára, sem a terhére, tekintettel arra, hogy „*a jogsértő megállapodással járó versenykorlátozó hatás – a bizonyításra került versenykorlátozó cél mellett – külön nem került bizonyításra*”⁴⁷.

154. A bírósági ítéletek alapján a Lamepé vonatkozásában nem nyert megállapítást az egységes és folyamatos jogsértés, így az eljáró versenytanács a jogsértés piaci hatását, a Lamepé javára regionális kiterjedést feltételezve értékeli. Azonban az is megjegyzendő, ahogy fentebb⁴⁸ már kifejtésre került a Határozat 111. pontja alapján, hogy a regionális találkozók az

⁴⁶ Lásd Fővárosi Törvényszék 2.K. 31.793/2011/90. számú ítéletének második bekezdés, utolsó mondatát

⁴⁷ Lásd Vj/69/2008/538. 315. pont utolsó mondata

⁴⁸ Lásd 12. pontot.

országos szinten a legnagyobb malmok között létrejött egyeztetések alapján jöttek létre a megállapodások.

155. A 2005. május 17-ei találkozón részt vett vállalkozások (Cerbona, Abo Mill, Ga-Bo, Lamapé, Sikér, Cornexi) piaci részesedése nem tekinthető jelentős mértékűnek.⁴⁹
156. Az eljáró versenytanács megállapította, hogy a jogsértéssel érintett termék (búza és malomipari őrlemények) a fogyasztók számára alapvető (élelmiszer) terméknek minősülnek, illetve megállapította azt is, hogy a jogsértéssel érintett termékre vonatkozó megállapodásnak más piac (sütőipar) irányába tovagyűrűző hatása van.⁵⁰ Ezen tényezők szintén súlyosítják a jogsértés piaci hatását, ami így az ahhoz kapcsolódó jogkövetkezmény súlyosabb megítélését vonja maga után.
157. Mindezek alapján az eljáró versenytanács a jogsértés piaci hatását összességében alacsonyabb mértékűnek tekintette, és 10 pontban határozta meg.

VI.4.3. Viszonyulás a jogsértéshez

158. Az alapösszeg kiszámításának további tényezője a vállalkozás viszonyulása a jogsértéshez. Ennek megítélése során az eljáró versenytanács az esetleges tevőleges jóvátételt, a vállalkozások magatartásának felróhatóságát, egyéb, a jogsértéshez való viszonyulást befolyásoló tényezőket, valamint a jogsértésben betöltött szerepet veszi figyelembe. Ennek keretében a jogsérelem súlya alapján adódó pontszám maximum 40 ponttal növekedhet vagy csökkenhet.

VI.4.3.1. Felróhatóság foka

159. A Bírságközlemény szerint felróható az adott magatartás, ha az eltér a társadalmilag általában elvárható és elfogadott magatartástól. Felróhatóság abban az esetben állapítható meg, ha az eljárás alá vont a magatartásának jogsértő voltaival tisztában volt, illetve ha ez tőle elvárható lett volna.
160. A Határozat 322. pontja szerint „*A XVIII. rendű eljárás alá vont kapcsán figyelembe vette a Versenytanács, hogy egyetlen alkalommal került bizonyításra találkozáson való részvétele, ám az adott találkozáson való megjelenése kapcsán szándéka a jogellenes egyeztetésben való részvétel tekintetében egyértelmű volt.*”
161. Erre figyelemmel az eljáró versenytanács a jelen megismételt eljárásban figyelembe vette a Lamapé jogsértő magatartásában való tudatos részvételét, mint felróhatóságot növelő tényezőt.
162. Így az eljáró versenytanács a Lamapé közepes fokú felróhatóságát állapította meg.

VI.4.3.2. Szerep a jogsértésben

163. A Bírságközlemény szerint az eljárás alá vont jogsértésben betöltött szerepének mérlegelése a versenyt korlátozó megállapodások és a közös erőfölénnyel való visszaélések esetén releváns. A megállapodásokban résztvevők ugyanis gyakran eltérő szerepet játszanak, így lehetnek egyesek a megállapodásnak szervezői, vezetői, magatartásukkal aktívan hozzájárulva a megállapodás működéséhez és fennmaradásához.
164. E körben az eljáró versenytanács osztotta a Határozatban szereplő azon megállapítást, hogy a Lamapé „*szűk körben és esetlegesen egyfajta „kényszerpályán lévő” félként vett részt a jogsértésben (azaz a nagyobb méretű piaci szereplők súlyára figyelemmel választási lehetősége a követett piaci stratégia kapcsán korlátozottá válhatott)*”. Erre tekintettel az eljáró versenytanács az eljárás alá vont szerepét ezen kategóriában a javára értékelte, és a pontozás során csökkentő tényezőként vette figyelembe.

⁴⁹ Lásd Határozat 125. iii) pontját (Vj-69/2008/003/Júlia/1. és Vj-69/2008/355. sz. iratok).

⁵⁰ Bírságközlemény 24. pont

VI.4.3.3. Tevőleges jóvátétel, illetve együttműködés az eljárás során

- 165.A Bírságközlemény szerint a bírságot csökkentő tényezőként vehető figyelembe a tevőleges jóvátétel illetve az együttműködés. A GVH az olyan magatartást tekinti tevőleges jóvátételnek, amikor a jogsértő vállalkozás elismeri jogsértését, és a jogsértés negatív hatásait reparálja, vagy ezt vállalja. A GVH figyelembe veszi továbbá a vállalkozás eljárás során tanúsított magatartását, így különösen az együttműködést. Az együttműködés körében ugyanakkor az adatszolgáltatás nem minősül a törvényi kötelezettségen túlmutató mértékű olyan enyhítő körülménynek, mely csökkenti a bírság összegét. Enyhítő körülmény az olyan mértékű közreműködés, amely a jogsértés felderítésének eredményességét szolgálja.
- 166.Az eljáró versenytanács e körben arra jutott, hogy sem az alapeljárás, sem a jelen eljárás során nem merült fel egyik tényező alkalmazhatósága sem, és ilyen körülményt az eljárás alá vont sem hozott fel.

VI.4.3.4. Külső tényezők

- 167.A GVH egyes esetekben a szankció mértékének meghatározásánál figyelembe veszi azt, hogy a jogsértés megvalósulásában külső tényezők is közrehatottak. Ilyen külső tényező lehet a szóban forgó magatartás jogsértő jellegének tisztázatlansága, illetve ha állami ráhatás (különösen a versenytörvény alóli kivétel látszatát keltő jogszabály vagy egyéb állami intézkedés) állt a jogsértés mögött. Jelen esetben azonban egyik tényező sem vehető figyelembe.
- 168.A VI.4.3.1. – VI.4.3.4. részben írtak alapján az eljáró versenytanács a jogsértéshez való viszonyt összességében 5 pontra értékelte.

VI.5. Az alapösszeg korrekciója

- 169.A Bírságközlemény szerint az alapösszeg kiszámítását követően kerül sor
- a jogsértés esetleges ismétlődésének,
  - a jogsértéssel elért előnynek,
  - az elrettentő hatásnak,
  - a Tpv. 78. §-ában meghatározott bírság maximumának,
  - az engedékenységi politika alkalmazásának, valamint
  - a fizetési nehézségeknek a figyelembe vételére.
- 170.E körben az eljáró versenytanács megállapította, hogy a Lamapé terhére ismétlődő jogsértés nem állapítható meg.
- 171.A jelen ügyben a jogsértéssel elért előny nem kvantifikálható.
- 172.A Bírságközlemény szerint a GVH kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a bírságok megfelelő visszatartó hatással bírjanak; ennek érdekében az egyébként kiszámított bírság összegének növelésére kerülhet sor az olyan vállalkozások tekintetében, amelyek a jogsértés által érintett piacon elért releváns árbevétel túlmenően különösen jelentős árbevétellel bírnak, és ezért számukra a releváns forgalom alapján számított bírság nem jelentene érzékelhető terhet.
- 173.Az eljáró versenytanács a fentiek szerint számított bírságösszeg tekintetében nem tartotta indokoltnak, hogy az eljárás alá vont vonatkozásában az elrettentő hatásra figyelemmel akár pozitív, akár negatív irányban korrekciót hajtson végre.
- 174.Az eljáró versenytanács a Tpv. 78. §-a szerinti bírságmaximum tekintetében az eljárás alá vont 2016. évi nettó árbevételének 10%-át vette figyelembe.
- 175.A fentiekben részletesen kifejtettek alapján az eljáró versenytanács a Lamapéval szemben kiszabandó bírság összegét 4.447.000,- Ft-ban állapította meg.

VII. Egyéb kérdések

VII.1. Hatáskör és illetékesség

- 176.A GVH hatásköre a versenyfelügyeleti eljárásra az EUMSZ 101. cikke tekintetében az 1/2003/EK rendelet 5. és 35. cikkén, valamint a Tpvt. 33. §-ának (3) bekezdésén, míg a Tpvt. 11. §-a tekintetében a Tpvt. 45. §-án alapul.
- 177.A GVH illetékessége a Tpvt. 46. §-án alapul, mely rendelkezés szerint a GVH illetékessége az ország egész területére kiterjed.

VII.2. Jogorvoslat és egyébek

- 178.Az eljárás alá vont a bíróságot a határozat kézbesítésétől számított harminc napon belül köteles megfizetni a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételei számlájára. Befizetéskor a közlemény rovatban feltüntetendő: az eljárás alá vont neve, a versenyfelügyeleti eljárás száma, a befizetés jogcíme (versenyfelügyeleti bírság).
- 179.A Tpvt. 89. §-ának (1) bekezdése értelmében a GVH hivatalból vizsgálja a végrehajtható döntésben meghatározott, a 77. § (1) és (2) bekezdésében nem szabályozott kötelezettség teljesítését. A (2) bekezdés értelmében az eljáró versenytanács hivatalból haladéktalanul, külön végzéssel megindítja a versenyfelügyeleti eljárás során hozott döntésének végrehajtását, ha a rendelkezésére álló adatok alapján megállapítja, hogy a végrehajtható döntésben elrendelt kötelezettség teljesítése határidőre nem vagy csak részben, vagy nem az előírtaknak megfelelően történt. A végrehajtási eljárás a végrehajtás megindításáról szóló végzésnek a kötelezettel való közlésével indul meg.
- 180.A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 332. §-ának (2) bekezdése szerint a keresetlevél benyújtásának a végrehajtásra nincs halasztó hatálya, a felperes azonban a keresetlevélben a végrehajtás felfüggesztését kérheti. A végrehajtást a kérelem elbírálásáig a Versenytanács nem fogatosíthatja.
- 181.A Ket. 140. §-ának (1) bekezdése értelmében a végrehajtást megindító hatóság vagy a bíróság függesztheti fel a végrehajtást. A Ket. 140. §-ának (3) bekezdése szerint a végrehajtást megindító hatóság a kötelezett kérelmére kivételesen akkor függesztheti fel a végrehajtást, ha a kötelezett a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülményt igazolta, és a kötelezettet a végrehajtási eljárás során korábban nem sújtották eljárási bírsággal.
- 182.A Ket. 132. §-ának (1) bekezdése szerint a pénzfizetési kötelezettségének határidőre eleget nem tevő késedelmi pótléket köteles fizetni. A (2) bekezdés szerint a késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része.
- 183.A bírság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a GVH megindítja a határozat végrehajtását. Az eljáró versenytanács tájékoztatja a kötelezettet, hogy a Tpvt. 90/A. §-ának (1) bekezdése alapján a GVH által kiszabott, teljesítési határidőben meg nem fizetett bírság (valamint a meg nem fizetett bírság után felszámítandó és meg nem fizetett késedelmi pótlék) behajtása iránt az állami adóhatóság intézkedik.
- 184.A határozat elleni jogorvoslati jogot a Tpvt. 83. §-ának (1) bekezdése biztosítja.

Budapest, 2017. november 22.

dr. Köhalmi Attila s.k.
előadó versenytanácsstag

dr. Kuritár Dávid s. k.
versenytanácsstag

Váczi Nóra s. k.
versenytanácsstag